

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM FEMINISME

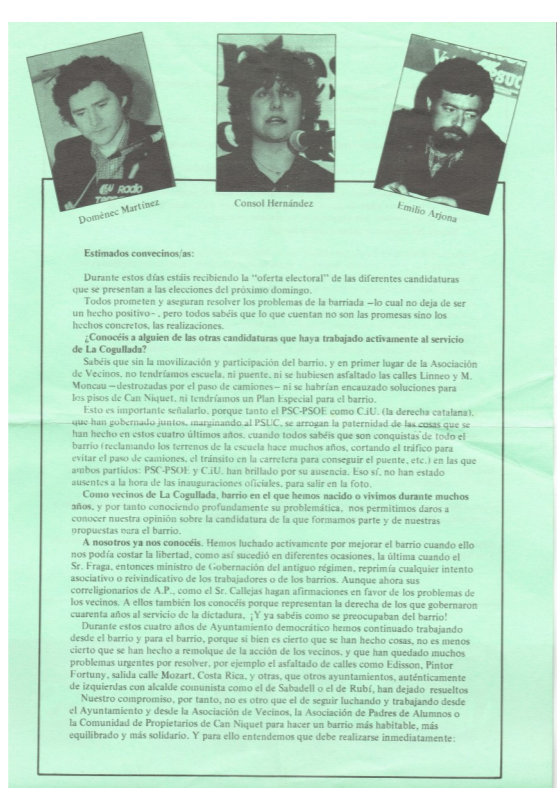
LES PRECURSORES

La història del moviment feminista a Terrassa s'ha de situar a finals de la dècada dels seixanta i inicis dels setanta. Les primeres dones que s'organitzaren foren les que patien de forma directa les conseqüències de la repressió.

Aquestes dones van haver de lluitar en un context social i econòmic molt advers. No només van haver de treballar per tirar endavant les seves famílies, sinó que també tenien com a objectius, mobilitzar altres dones i implicar-les en les accions contra l'augment de preus, els acomiadaments a les fàbriques, l'amnistia dels represaliats per motius polítics i evitar que fossin un fre pels marits o companys més implicats políticament.

A Mujeres Democráticas participaren Celia García López, Lucía Sánchez Casas, Dolores Rodríguez, Emilia Cuadra, Luisa Aceituno, Francisca Redondo Cubero, Carmen Bellaescusa, Antonia Luz Medina, Magda Segura Roig, Consol Hernández García, María Gallardo Redondo i les seves germanes, entre d'altres.

Movimiento Democrático de Mujeres, estretament lligat al PSUC, no era un grup feminista, sinó que formava part del moviment obrer però amb algunes reivindicacions específiques de dones, com la igualtat salarial, llars d'infants i clíniques maternals gratuïtes o la igualtat jurídica i social entre dones i homes.

La Celia García López formava part de Mujeres Democráticas i va protagonitzar juntament amb altres dones, activitats reivindicatives contra la carestia de la vida, "estas boca abajo", una tancada a l'església del Sant Esperit, entre d'altres. Les filles de la Consol van ser dones activistes i compromeses. A la dreta veiem a la Consol Hernández García, va ser presidenta de l'Associació de Veïns de la Cogullada i la segona dona amb responsabilitats polítiques al PSUC des del 1978, després de la Magda Segura Roig. La imatge superior correspon a un míting de campanya del partit al 1983. La imatge inferior la Consol llegint el pregó durant les festes del barri com a ex-presidenta de l'AAVV.

VOCALIES DE DONES

Rosario García Gordillo va ser una de les dones implicades a la junta de veïns de Ca n'Anglada i a la Vocàlia de Dones. A les dues fotografies superiors la podem veure, asseguda a l'entrada al teatre de la parroquia de Ca n'Anglada abans de començar-se una acte del PSUC, partit en què milità activament.

A la fotografia superior se la pot veure en una intervenció. Fotografies: José Rafael Pino Bueno. Cessió: Catalina Moreno Yera.

El moviment associatiu de les Vocals de Dones a les associacions de veïns dels barris, va ser posterior a Mujeres Democráticas. Les vocalsies es consolidaren durant els anys setanta.

Donada l'absència de dones a les associacions veïnals, se les va intentar mobilitzar per les diferents problemàtiques que vivien els barris.

Mancaven llars d'infants, escoles, docents, ambulatoris, espais i zones verdes per als infants, centres culturals, il·luminació, carrers asfaltats, clavegueram, autobusos, vigilància, etc.

Aquells inicis de caire reivindicatiu que buscava la implicació de les dones en la resolució de les mancances dels barris, afegiria molt aviat, un plantejament pròpiament feminista.

La primera vocalia de la ciutat va ser la de Ca n'Anglada i es va constituir a inicis del 1976. Estava formada per Magda Agustí Cortiella, Fina Fontanals, Rosario García Gordillo, Mercè Gómez Llobregat, Inés Gómez Pericacho, i Ana Josa entre moltes altres.

La vocalia de dones del barri de Sant Llorenç va ser creada al 1976 per Rosa Aran, Paquita Cruz i Carretero, Montse del Río i Magda Segura Roig.

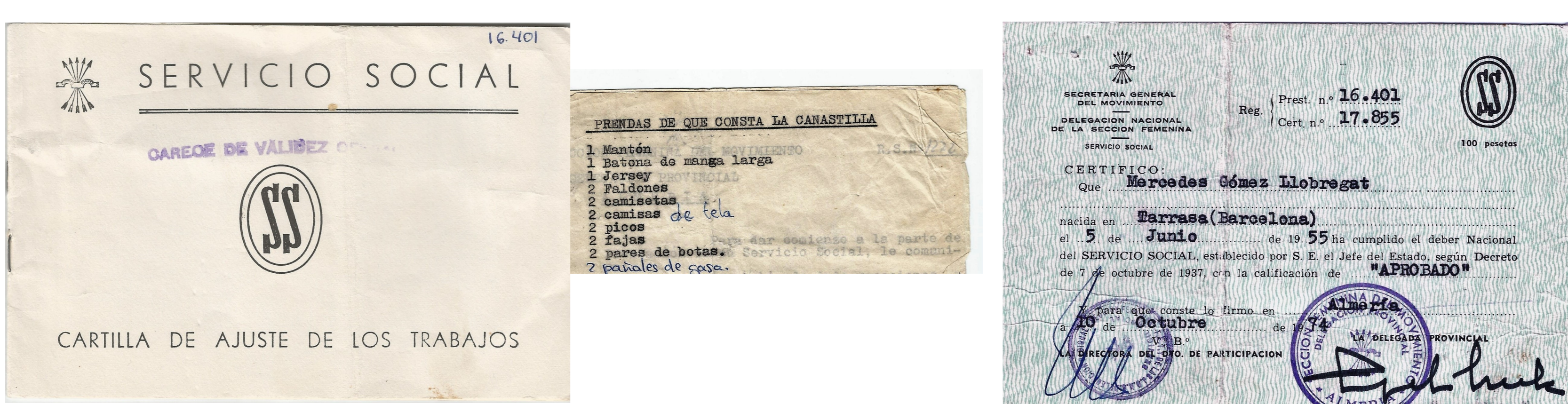
SERVEI SOCIAL, PER QUÈ?

"Mujer: por España debes cumplir con alegría el Servicio social. Es una enseñanza para ti, formación para el mañana y ayuda para quienes necesitan de tu labor patriótica y social". (Sección Femenina)

La Sección Femenina era l'encarregada de transmetre el sentiment de la Pàtria entre les dones d'arreu, i també d'adoctrinar-les en les seves tasques bàsiques. El Servicio Social era un deure nacional de totes les dones espanyoles compreses entre els 17 i els 35 anys, equivalent al servei militar masculí. Comprenia una sèrie d'activitats de caràcter adoctrinador, on es rebien instruccions sobre com havia de ser una bona mestressa de casa i una bona mare. També havien de realitzar tasques assistencials treballant en menjadors infantils o hospitals. Estaven exemptes les dones casades o vídues amb un o diversos fills.

Durant la dècada dels 40 es va començar a estendre l'obtenció del certificat del Servicio Social mitjançant l'entrega d'una "canastilla" amb roba de bebè, sobretot en les zones on la Sección Femenina no disposava de gaires centres de formació.

A la dècada dels setanta el certificat era necessari per obtenir el passaport, el carnet de conduir o estudiar a la Universitat. Finalment al maig del 1978, va desaparèixer.

Cessió de documents del Servei Social: Isabel Caballero Tejedor, Mercè Gómez Llobregat i Magda Farrés Buisan.

LA VOZ DE LA MUJER

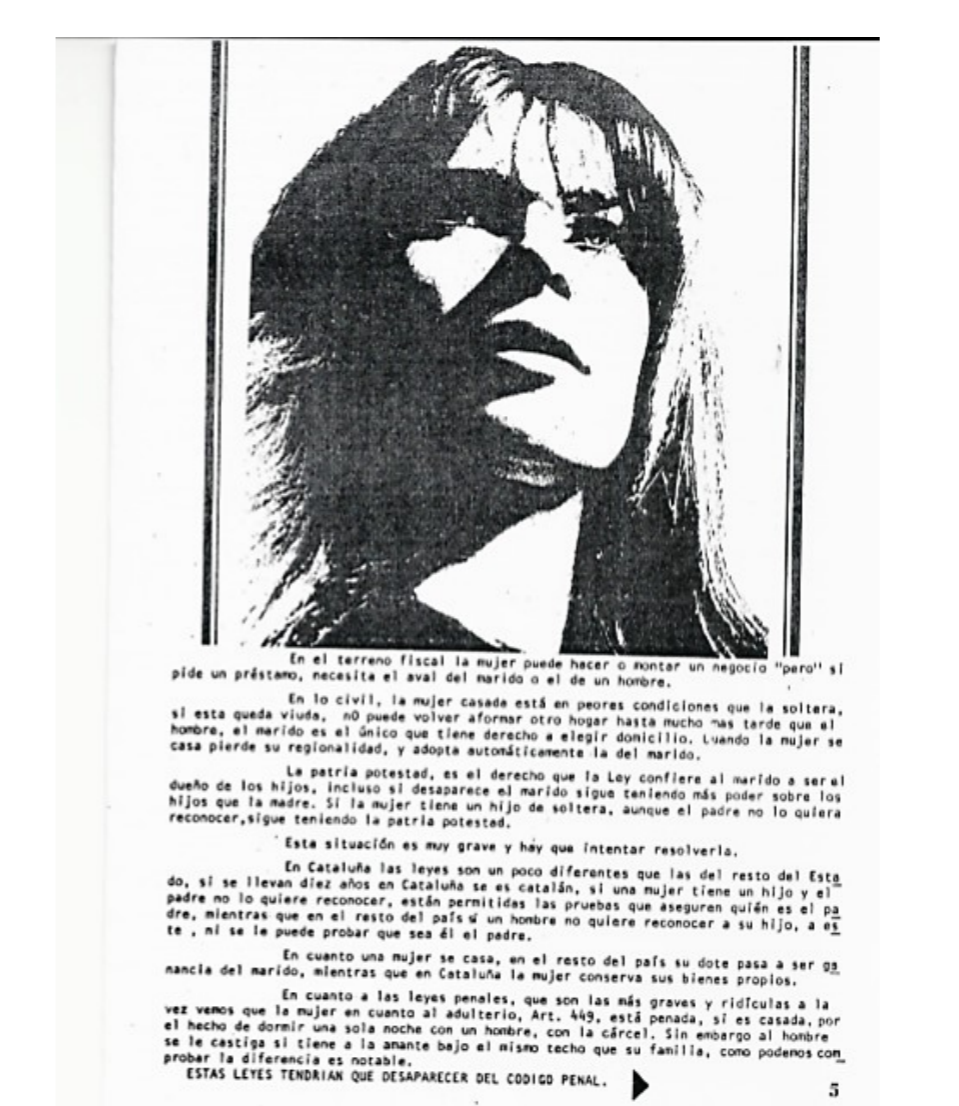
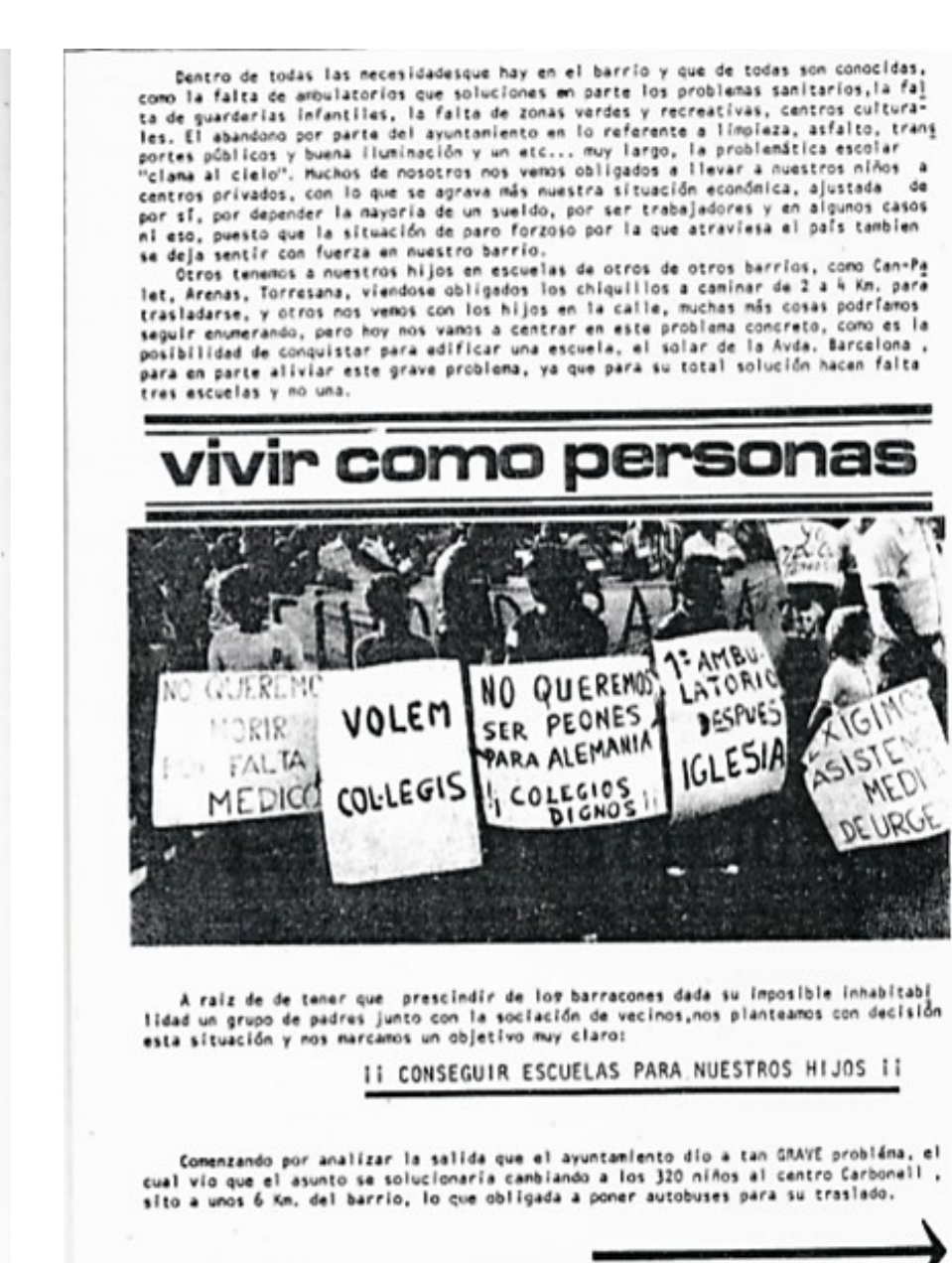
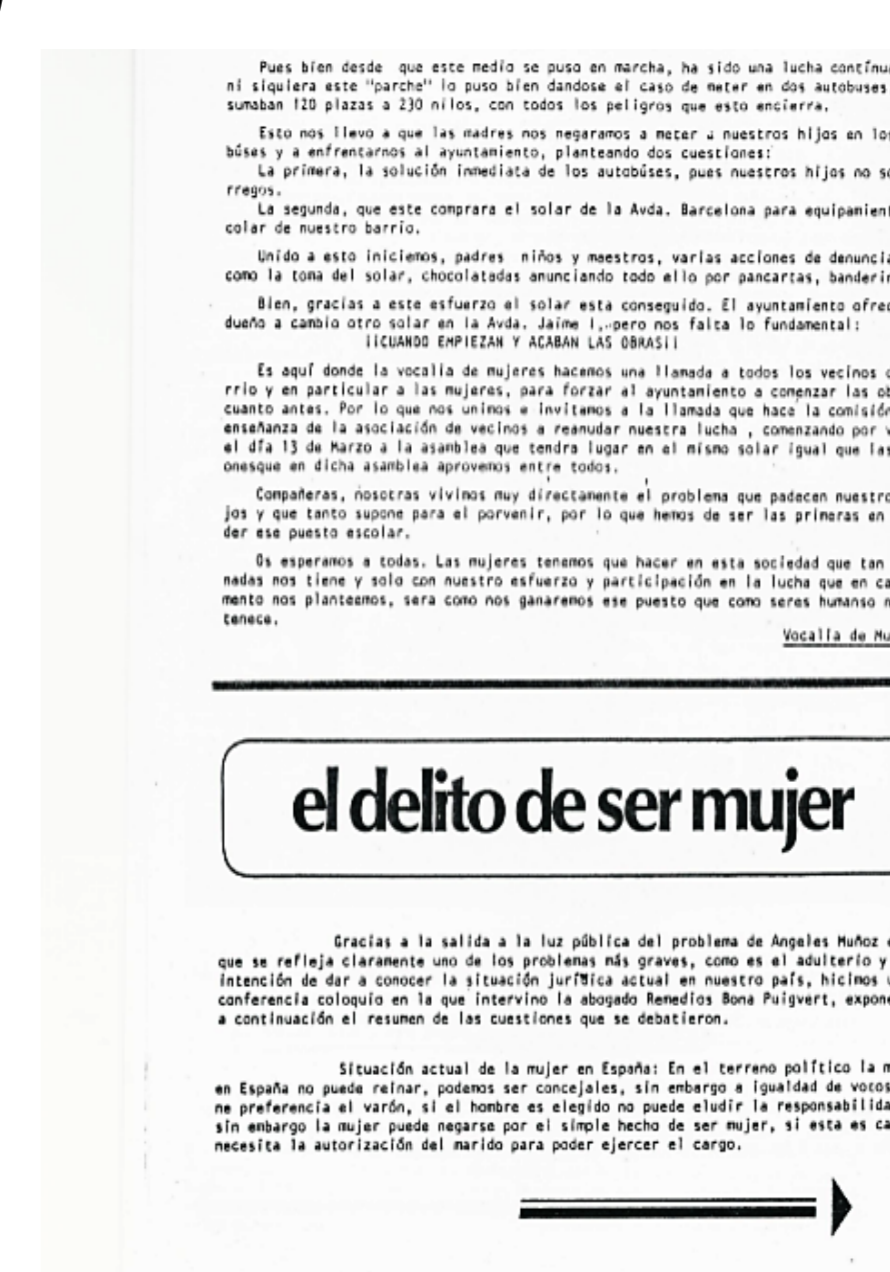
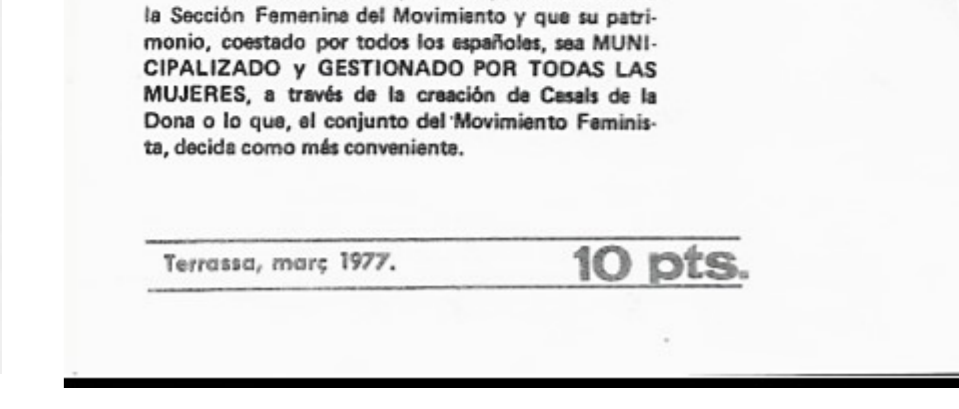
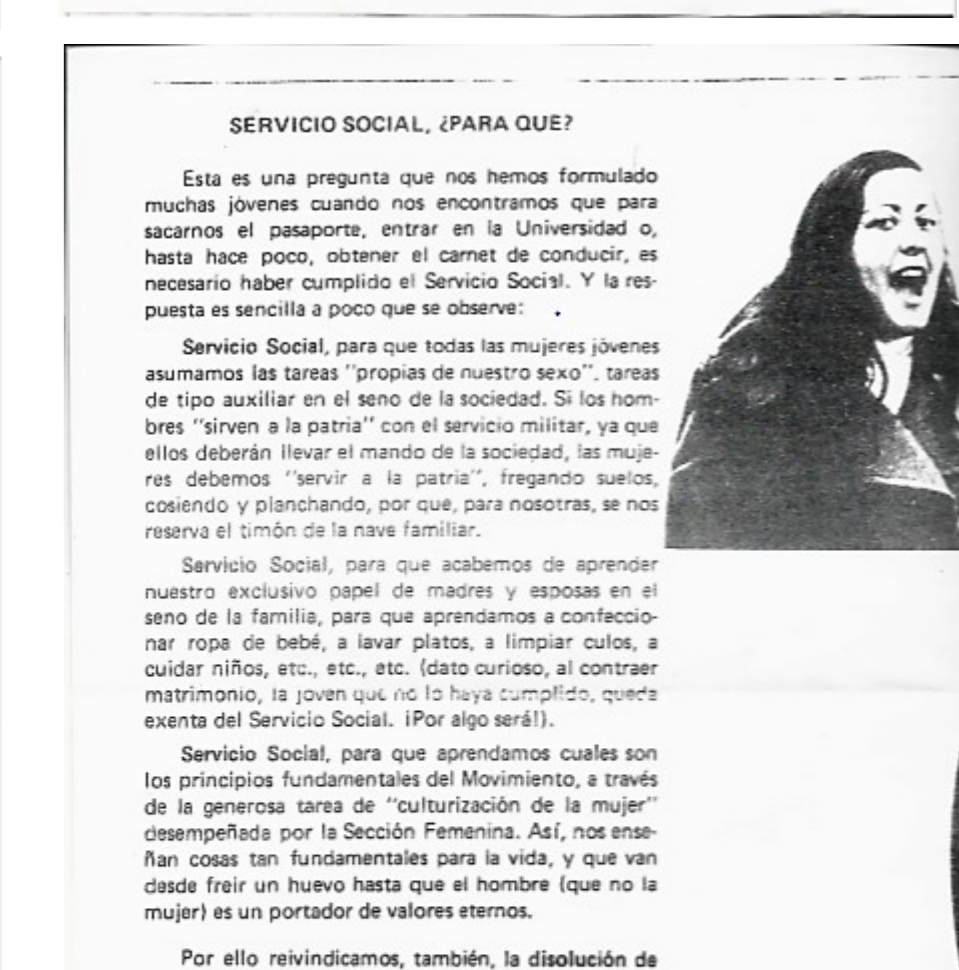
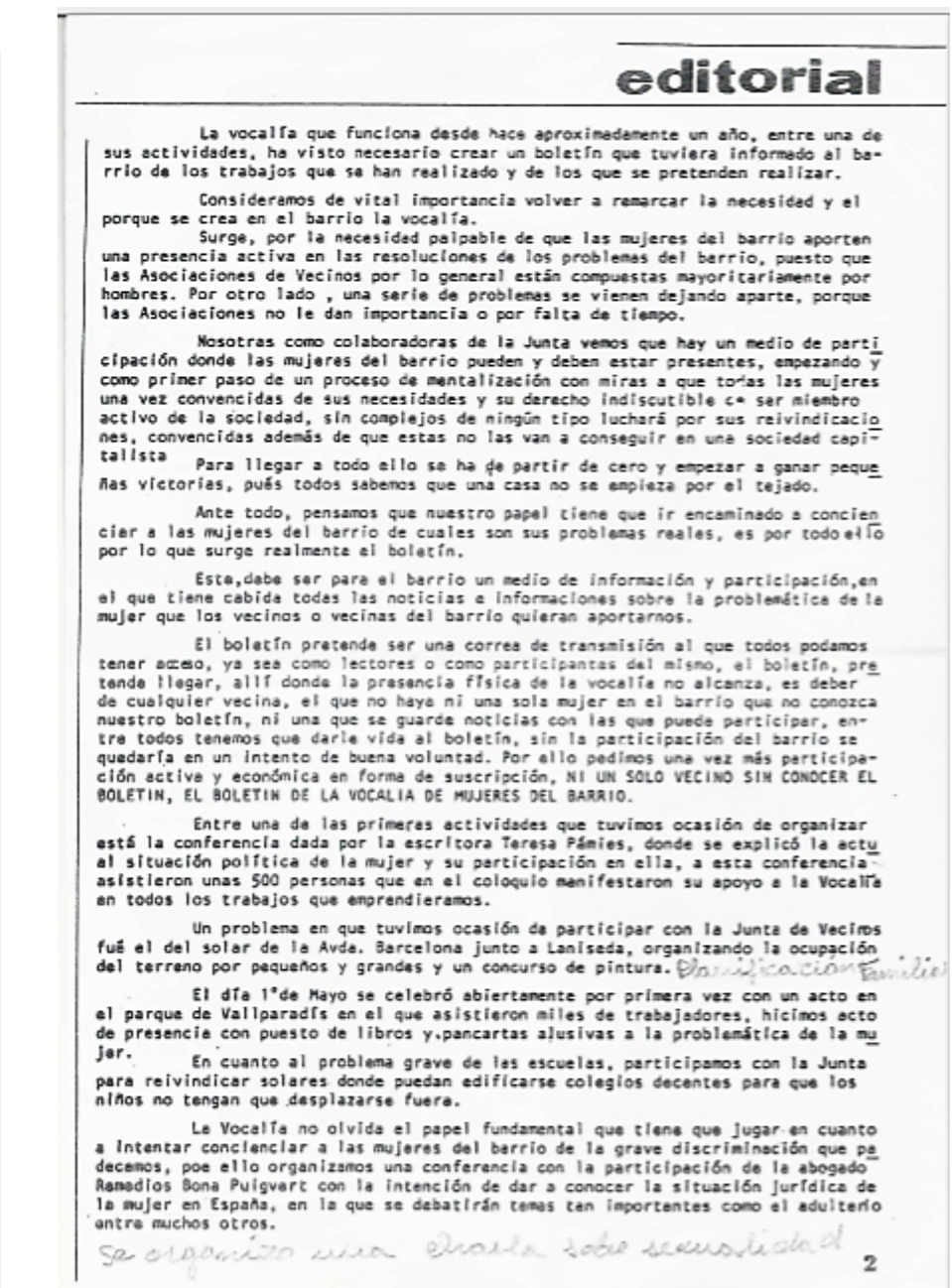
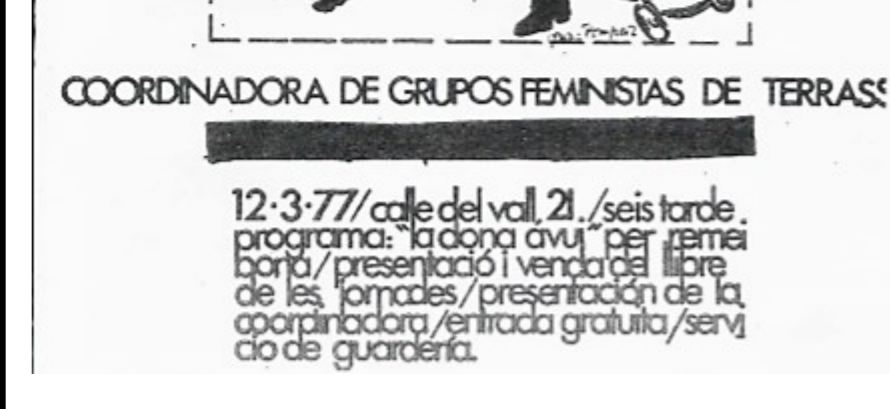
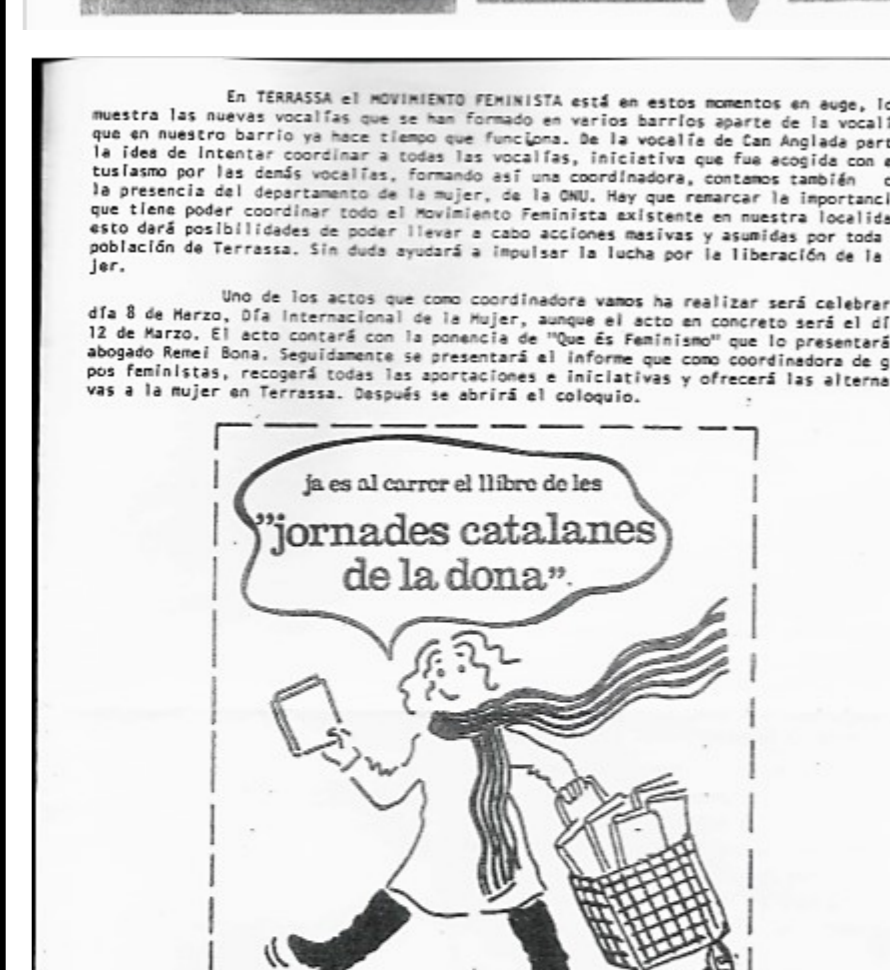
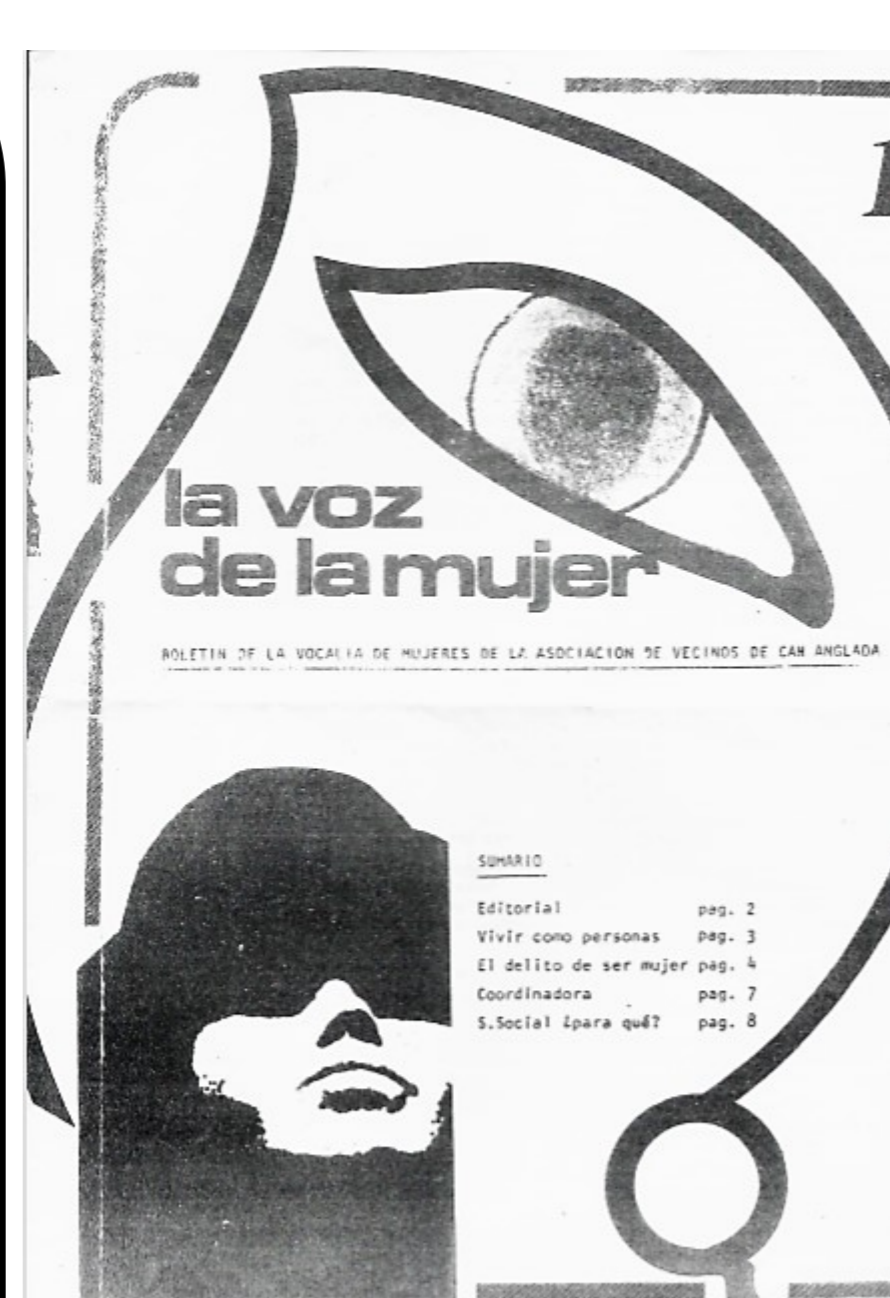
La Vocàlia de Dones va editar un butlletí anomenat, La voz de la mujer. Les seves reivindicacions feministes eren ja molt clares i van quedar paleses a l'editorial de març de 1977, juntament amb les demandes socials pel barri. Es reivindicava la dissolució de la Secció Femenina del Moviment i que el seu patrimoni fos municipalitzat i gestionat per les dones del moviment feminista.

" (...) La vocalia surge por la necesidad palpable que las mujeres aporten una presencia activa en las resoluciones de los problemas del barrio, puesto que las asociaciones de vecinos por lo general están compuestas mayoritariamente por hombres. Por otro lado, una serie de problemas se vienen dejando aparte, porque las asociaciones no le dan importancia o por falta de tiempo (...)

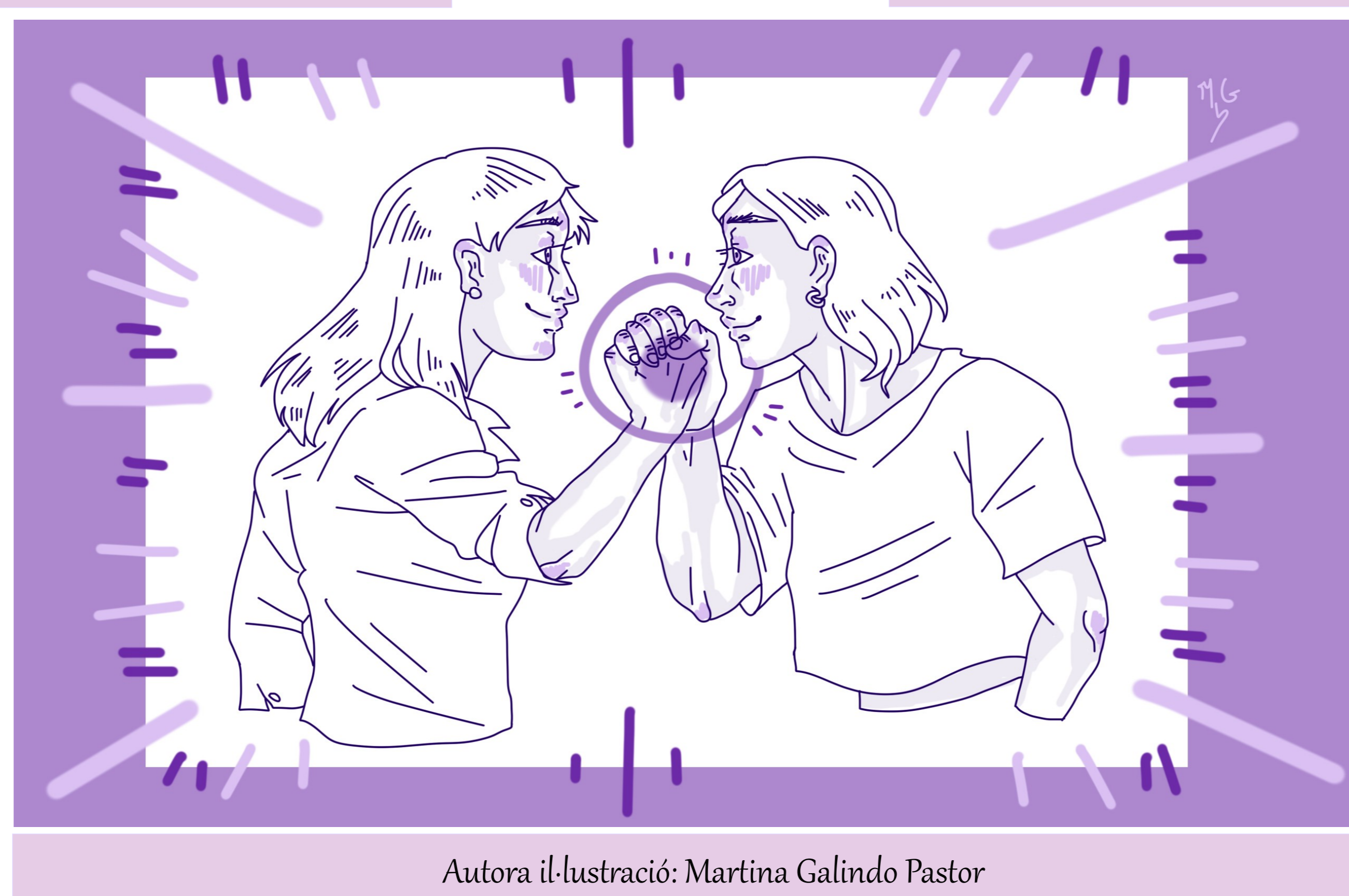
Entre una de las primeras actividades que tuvimos ocasión de realizar fue la conferencia de la escritora Teresa Pàmies, donde se explicó la actual situación política de la mujer y su participación en ella, a esta conferencia asistieron unas 500 personas (...)

La Vocàlia no olvida el papel fundamental que tiene que prestar en cuanto a intentar concienciar a las mujeres del barrio de la grave discriminación que padecen. Por ello organizamos una conferencia de Remedios Bona Puigvert, abogada experta en la situación jurídica de la mujer en España (...)

Extret de La voz de la mujer, butlletí de la Vocàlia de Dones de l'associació de veïns

Documents La voz de la mujer, butlletí de la Vocàlia de Dones de l'AAVV de ca n'Anglada, març 1977: Magda Agustí Cortiella.

Autora il·lustració: Martina Galindo Pastor

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM

FEMINISME

PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA

Les Primeres Jornades Catalanes de la Dona es van celebrar al maig de 1976 al paranimf de la Universitat de Barcelona. En aquestes jornades hi participaren grups del moviment feminista de Terrassa, la vocalia de dones de Ca n'Anglada i el grup de dones de les Nacions Unides. Aquest esdeveniment marcarà un impuls fonamental al conjunt del moviment feminista de la ciutat. Es podia parlar ja d'un moviment feminista consolidat.

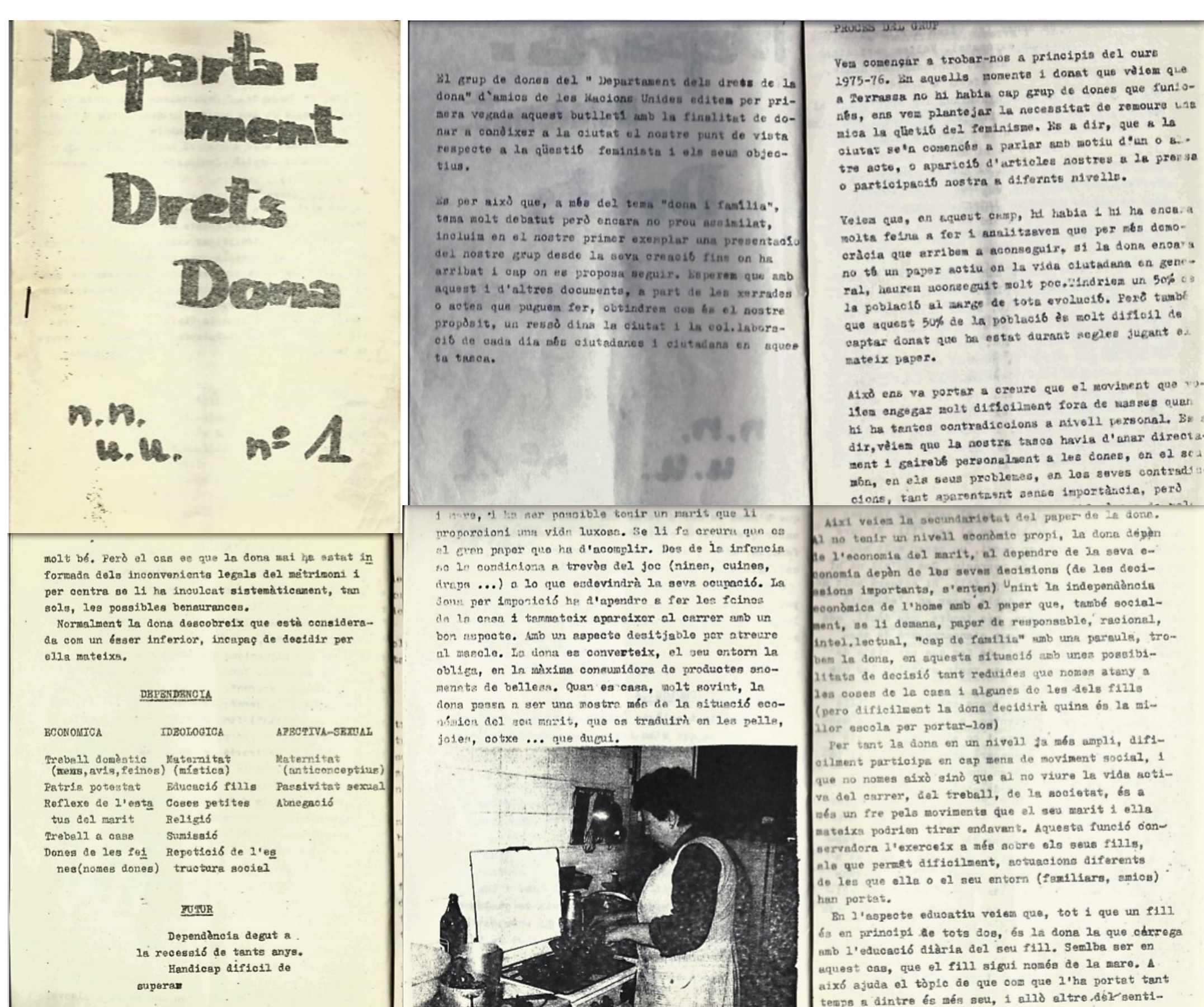
Fotografies de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona i primer butlletí del Departament dels Drets de la Dona. Cessió de documents: Magda Agustí Cortiella.

"(...) En van impressionar i va ser el moment en que vaig decidir que havia de buscar un altre moviment per implicar-me. Vaig pensar que havia de treballar al camp del feminisme. El feminisme és la ideologia que pot transformar la societat sense enfrontaments. És una revolució lenta i s'ha de caminar cap aquí. Estic convençuda, cap a una societat igualitària..."

Entrevista amb la Rosa Maria Fernández Sansa

DEPARTAMENT DELS DRETS DE LA DONA

El 1975 va ser l'any que l'ONU declarava per primera vegada, l'Any Internacional de la Dona. A Terrassa a quell mateix any, es va crear el Departament dels Drets de la Dona de Nacions Unides, amb propostes que tractaven directament temes feministes. Algunes de les dones que en formaven part eren la Neus Aguado, Maria Camps, Rosa Maria Fernández, Concepció Garriga, Pilar Mas i Gemma Tobella.

Aquestes dones editaren un butlletí amb la finalitat de donar a conèixer a la ciutat el seu punt de vista respecte a la qüestió feminista i els seus objectius.

Segons afirmaven era un camp en què calia fer molta feina. S'adreçaven a les dones per tal que s'oposessin a tot tipus de violència. Calia prendre consciència del paper com a ciutadanes, havien d'estar presents a la vida política del país.

Exigien l'abolició de totes les lleis discriminatòries contra la dona: adulteri, pàtria potestat, avortament o anticonceptius. S'adherien a les conclusions de les Jornades Catalanes de la Dona.

SECRETARIA DE LA DONA DE CCOO

UNITAT D'ACCIÓ. CAP A LA COORDINADORA

Al 1978 es va crear la Secretaria de la Dona de CCOO per: Fina Albareda, Gloria Delgado, Magda Farrés Buisan, Mercè Gómez Llobregat, Teresa Gutiérrez García i Isabel Roca Salvador.

Les Primeres Jornades de la Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya sobre la dona treballadora es van celebrar els dies 24 i 25 de novembre de 1979.

Documentació de la Secretaria de la Dona de CCOO:

Primeres Jornades de CCOO de Catalunya sobre la mujer trabajadora. (24-25/11/1979).

Resolució I Jornades de CCOO de Catalunya sobre la mujer trabajadora.

Calendari de actividades y acciones contra la política del gobierno de UCD, setembre 1979.

Carnets afiliació al sindicat anys 1977 i 1978. Cessió de la documentació: Mercedes Gómez Llobregat.

Tots aquests grups van constituir la Coordinadora Feminista de la ciutat. La presentació es va fer dissabte 12 de març de 1977 en un acte organitzat per l'entitat al carrer del Vall i on hi participaren, el Departament de Drets de la Dona de Nacions Unides, la vocalia de Dones de Ca n'Anglada, entre d'altres. Les ponents a l'acte van ser: Montserrat Roig, Montserrat Ventura, Maria José Ragué i Regina Bayo.

Autora il·lustració: Martina Galindo Pastor

Reivindicacions de la Coordinadora Feminista de Terrassa:

- Igualtat salarial. Dret a la promoció i formació laboral.
- Igualtat de tracte a la Seguretat Social.
- Reconeixement dels drets laborals per a les empleades del "hogar."
- Derogació de la legislació falsament proteccionista dels patrons.
- Desaparició de la dot. Dret a l'excedència i permis de lactància.
- Creació de serveis per facilitar la incorporació de la dona al treball.
- Dret a l'avortament, llei de divorci, abolició de la pàtria potestat i responsabilitat compartida.
- Reconeixement dels drets de les mares solteres i Igualtat de drets dels fills i filles legítims i naturals.

Documentació original de la Coordinadora Feminista del 9 de març de 1978 i article de premsa publicat al Diari de Terrassa sobre

l'entrevista que les representants de la Coordinadora van tenir amb l'alcalde. Les demandes presentades a la màxima autoritat de la ciutat van ser: la cessió dels antics locals de la Secció Femenina, la vigilància municipal nocturna, l'enllumenat dels carrers i la posada en marxa del servei d'autobusos nocturn, entre d'altres temes.

Cessió de documents: Arxius Històric Casal de la Dona de Terrassa.

Polítiques de Gènere

ESPAI DE LA MEMÒRIA I DELS VALORS DEMOCRÀTICS TERRASSA

Terrassa Memòria

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM

FEMINISME

PER QUÈ CALIA SER FEMINISTA?

Per què parlaven les dones d'autoorganització?

Per trobar resposta a aquestes qüestions cal anar enrere i analitzar l'última dècada de lluita antifranquista.

Pel que feia a les mobilitzacions i reivindicacions de les dones, en la clandestinitat o en democràcia, en els partits polítics, sindicats o entitats ciutadanes; la prioritat primera i principal havia estat l'enderrocament de la dictadura, l'assoliment de la llibertat i la consecució de les millores socials.

La decepció arribarà en veure que dintre de les pròpies organitzacions polítiques suposadament progressistes, es menystenien les dones.

No només existia una opressió política governamental, calia a més a més, vèncer i actuar contra l'opressió patriarcal existent a la societat, fet que conduïa clarament a una autoorganització.

" (...) la dona té els mateixos drets que l'home i hauria de tenir la mateixa participació a tots els nivells. Al PSUC només el 20% són dones. Lamento que els comunistes no tinguin gaire pressa per introduir la igualtat a casa, especialment pel que fa a les tasques de la llar o a la militància (...)"
Gregorio López Raimundo

Declaracions de Gregorio López Raimundo, 19 de març del 1978, a la Comissió Nacional del PSUC per a l'Alliberament de la Dona, al Palau de Congressos de Barcelona, on es va realitzar un homenatge a les dones antifeixistes.

COORDINADORA FEMINISTA DE TERRASSA

La Coordinadora Feminista de Terrassa participava de la Coordinadora de Barcelona, doncs el moviment tenia un caràcter unitari.

Allà es plantejaven intercanvis d'experiències amb d'altres moviments de dones en trobades internacionals.

Representant a la Coordinadora de Terrassa assistien a Barcelona, la Magda Agustí Cortiella i la Gemma Tobella Vergés

Les propostes que es potenciaran des de la Coordinadora Feminista, van ser l'impuls per a la creació de grups de dones arreu de la ciutat, amb coordinació entre ells i que oferissin suport al col·lectiu femení de la ciutat. L'activitat de la Coordinadora a finals dels setanta i vuitanta, va ser molt intensa.

Es reclamaven la creació de serveis col·lectius gratuïts, un servei de ginecologia en els centres de salut, formació acadèmica i professional per acabar amb l'atur femení i la derogació de la Lei de Peligrosidad Social.

Bulletí de la Coordinadora de Barcelona. Desembre 1975.

Cessió de documents: Magda Agustí Cortiella.

MAGDA FARRÉS BUISAN

Magda Farrés Buisan. Terrassa, 1950

A la fotografia situada a la part superior esquerra, podem veure la primera manifestació autoritzada a tot l'Estat de la Diada Nacional després de la mort del dictador. Es va celebrar a Terrassa el 10 de setembre de 1976 i en ella veiem a la Magda Farrés Buisan, era l'única dona representada en primera línia de la manifestació.

El passat 10 de setembre del 2018 es commemoraven els 42 anys d'aquella primera manifestació en llibertat des de la Guerra Civil (fotografia superior central). Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia era el lema de la pancarta, que havia estat realitzada pel Lluís Labòria Martorell, sastre de l'emblemàtica sastreteria al número 27 del carrer Font Vella.

Font i cessió de fotografies: Magda Farrés Buisan.

Magda Farrés Buisan és un referent en la lluita antifranquista a l'etapa de la Transició a la ciutat. Quan tenia disset anys, el seu germà fou apallissat a mans de la policia nacional, fet que la va marcar i va significar el seu compromís i militància social i política.

Va participar a la JOC als barris de Sant Llorenç i Egara. Políticament va estar vinculada inicialment al PCI, Partit Comunista Internacional, al PSUC fins al 1973, a Bandera Roja, on va ser responsable de cèl·lula, i finalment a Nacionalistes d'Esquerres.

Sindicalment va estar afiliada a CCOO i va ser responsable de la Secretaria de la Dona i de la Coordinadora Feminista de Terrassa.

" (...) Als setanta es prioritzava la ideologia de classe, el paper de la dona era secundari. Vaig participar a les eleccions municipals per la Candidatura d'Unitat Popular. Vaig deixar de militar per les contradiccions que hi havia entre el que es deia i el que es feia. El món difícilment canviava, sinó canviaven les persones a nivell individual (...)"

Extracte de l'entrevista amb Magda Farrés Buisan

Encarregada del comitè d'ensenyament a la ciutat i a Barcelona. Va participar molt activament a l'associació de veïns de la Maurina, formant part de la Junta, en un moment en què no hi havia pràcticament dones.

Ella va ser present en el context històric del final del franquisme i durant tot el període de la transició.

La seva militància i coherència va obrir camí a les noves generacions.

Catalina Moreno Yera en un acte de campanya al 1978 celebrat al carrer del Vall.

Fotografia: José Rafael Pino Bueno. Cessió: Catalina Moreno Yera.

Miting del PSUC celebrat al Cine Recreo amb motiu de les eleccions del 1979. A la fotografia central intervé Santiago Carrillo, amb la presència de el Sastre, Amparo Quesada i Teresa Casas.

Fotografia: José Rafael Pino Bueno. Cessió: Catalina Moreno Yera.

Miting del PSUC celebrat al Cine Recreo amb motiu de les eleccions del 1979. A la fotografia interviuen l'Agustí Daura Melich amb la presència d'Antoni Gutiérrez Díaz, Santiago Carrillo Solares, Gregorio López Raimundo i Rosario Ruiz Kocio. Fotografia: José Rafael Pino Bueno. Cessió: Catalina Moreno Yera.

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM

FEMINISME

UN LOCAL PEL COL·LECTIU FEMINISTA

El dia 6 de juliol de 1978, Magda Farrés Buisan, Pilar Mas Gras i Montserrat del Río Pericacho, des de la Coordinadora Feminista de Terrassa, amb un nombre aproximat de cent dones, sol·licitaven a l'Ajuntament de la ciutat un local públic.

Reclamaven aquest espai per a la realització de xerrades, cursos i la possibilitat de donar formació i informació a totes les dones terrassenques que ho demanessin.

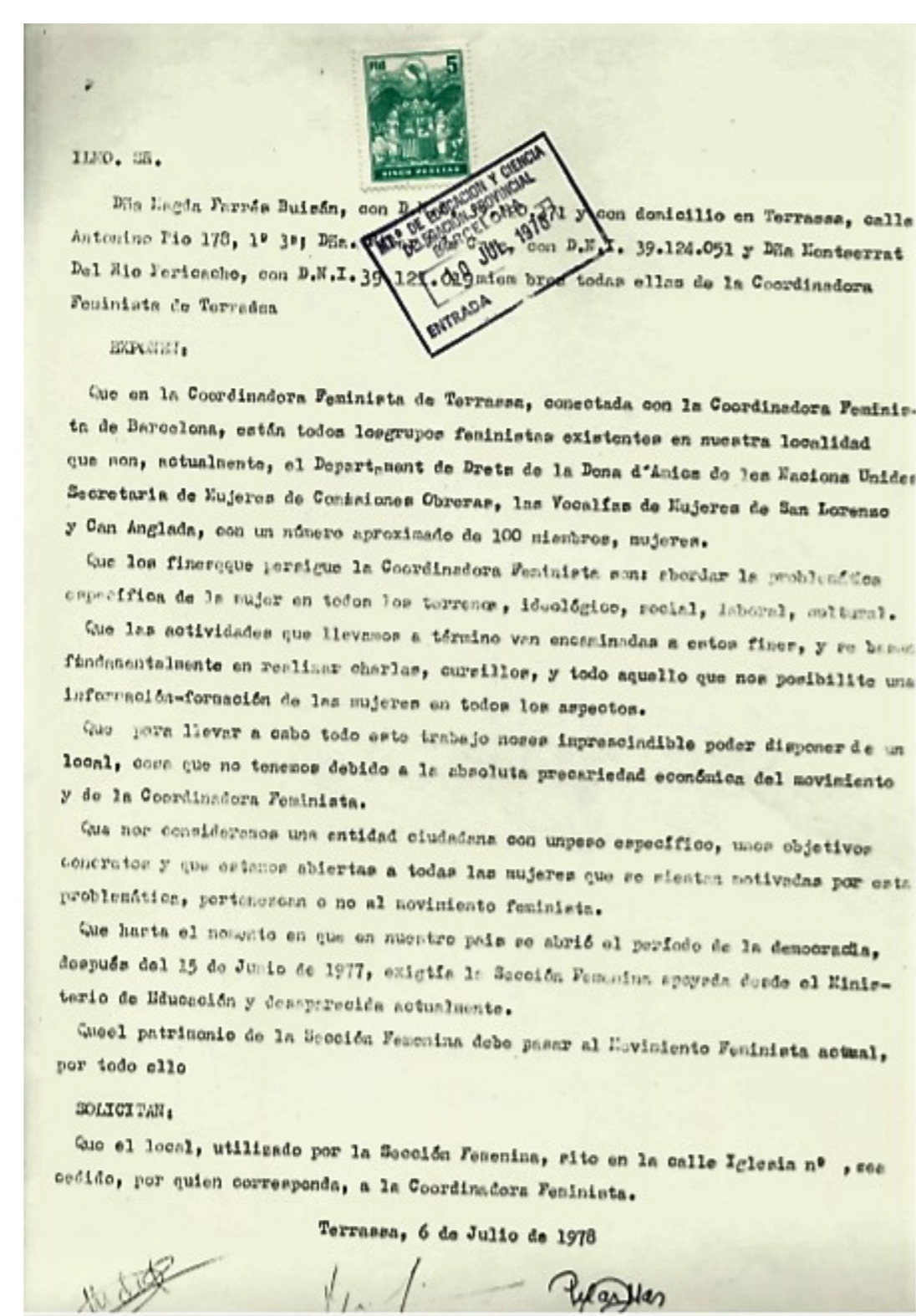
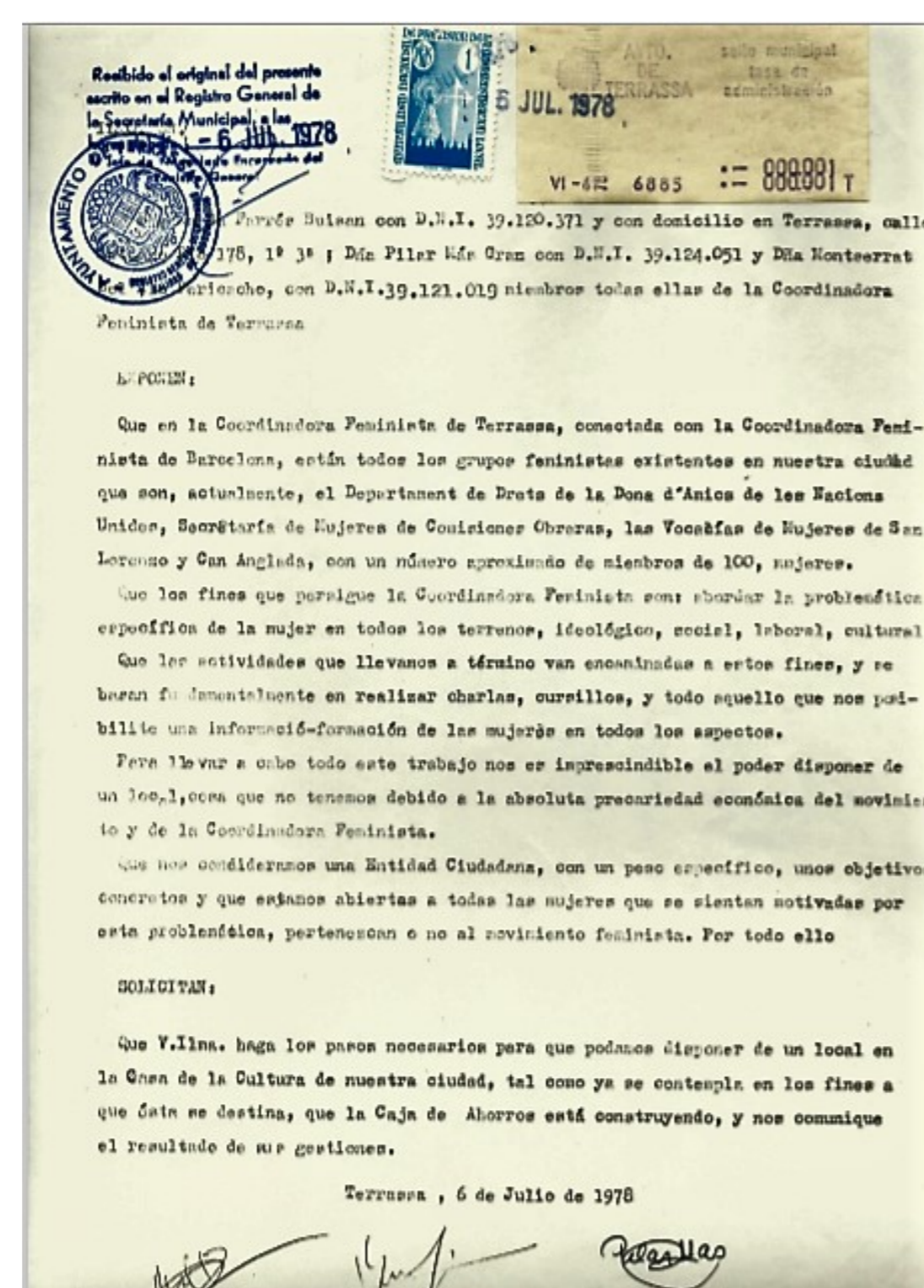
Una organització global de contingut alhora feminista i reivindicativa. L'opció que finalment semblà imposar-se a la coordinadora, va ser la feminista (jornada celebrada el juny 1980).

Les dones a través de les seves pròpies organitzacions, de la lluita específica, al mateix temps que modificaran el sistema, transformaran la vida quotidiana.

És el concepte del feminisme necessari per aconseguir el canvi global i revolucionari de la societat.

Instàncies originals on La Magda Farrés Buisan, la Pilar Mas Gras i la Montserrat del Río Pericacho, en representació de la Coordinadora Feminista de Terrassa, demanen un local per al moviment feminista. La petició es va presentar a l'Ajuntament de Terrassa el 6 de juliol de 1978 i el 10 de juliol a la Delegació Provincial de Barcelona.

Font: Arxiu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

GRUP DE DONES

El Grup de Dones es va crear al 1982 impulsat per Rosa Maria Alonso, Maria José Ariño, Fina Fontanals, Montse Freixa, Mercedes García, Mercè Gómez, Carmen Páez i Ramona Subías. El seu principal objectiu era sensibilitzar a la població femenina del que consideraven que era una situació absolutament discriminatòria.

A la fotografia de la dreta, la manifestació celebrada a Terrassa el dia 26, que va ser publicada el 28 de setembre de 1983 al Diari de Terrassa, reivindicant el dret a l'avortament. A la dreta cartel·la de la manifestació. Font: Arxiu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

LA DESPENALITZACIÓ D'ANTICONCEPTIUS I DE L'AVORTAMENT

Van ser reivindicacions essencials del moviment feminista local, així com la creació de centres de planificació familiar i orientació sexual.

Es va fer la campanya a favor de l'avortament lliure i gratuït amb una manifestació el 26 de setembre de 1983. El motiu era l'ingrés en estat de coma d'una noia de Terrassa, Mari Carmen Aguilar, després de patir un avortament clandestí en pessimes condicions sanitàries.

A la manifestació assistiren els pares de la noia i a l'Ajuntament es llegí el manifest en què es qualificava d'insuficients les mesures del govern, ja que anualment es practicaven mig milió d'avortaments clandestins, suposant un greu risc de salut per les dones.

" (...) al voltant de 1982 es creà el Grup de Dones que va convocar una manifestació arrel de l'ingrés a Mútua en estat molt greu d'una jove, després de l'avortament il·legal que s'havia fet en condicions sanitàries molt precàries. Després de més d'un any en estat de coma aquesta jove de Terrassa va morir (...) "

Extret de l'entrevista amb la Mercè Gómez Llobregat

PROJECTE CASAL DE LA DONA

MARÇ 1986 INAUGURACIÓ

La reivindicació de la Coordinadora Feminista de poder disposar d'un local de trobada per a totes les dones de la ciutat estava encara pendent.

El Grup de Dones recentment creat, va establir contactes amb l'ajuntament per oferir propostes i va redactar el projecte anomenat Casal de la Dona on s'establí el programa d'activitats que es volien dur a terme.

L'Associació Casal de la Dona pretenia consolidar un nou espai a la ciutat i comptava amb el suport de diferents entitats i grups d'ideologies diverses, com el Grup de Dones, Jove Cambra, Escola de la Llar, Secretaria de Dones de CC00, dones independents vinculades al partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE).

Font de la fotografia: Diari de Terrassa. Notícia publicada el 8 de març de 1985. Fotografia de Cristóbal Castro.

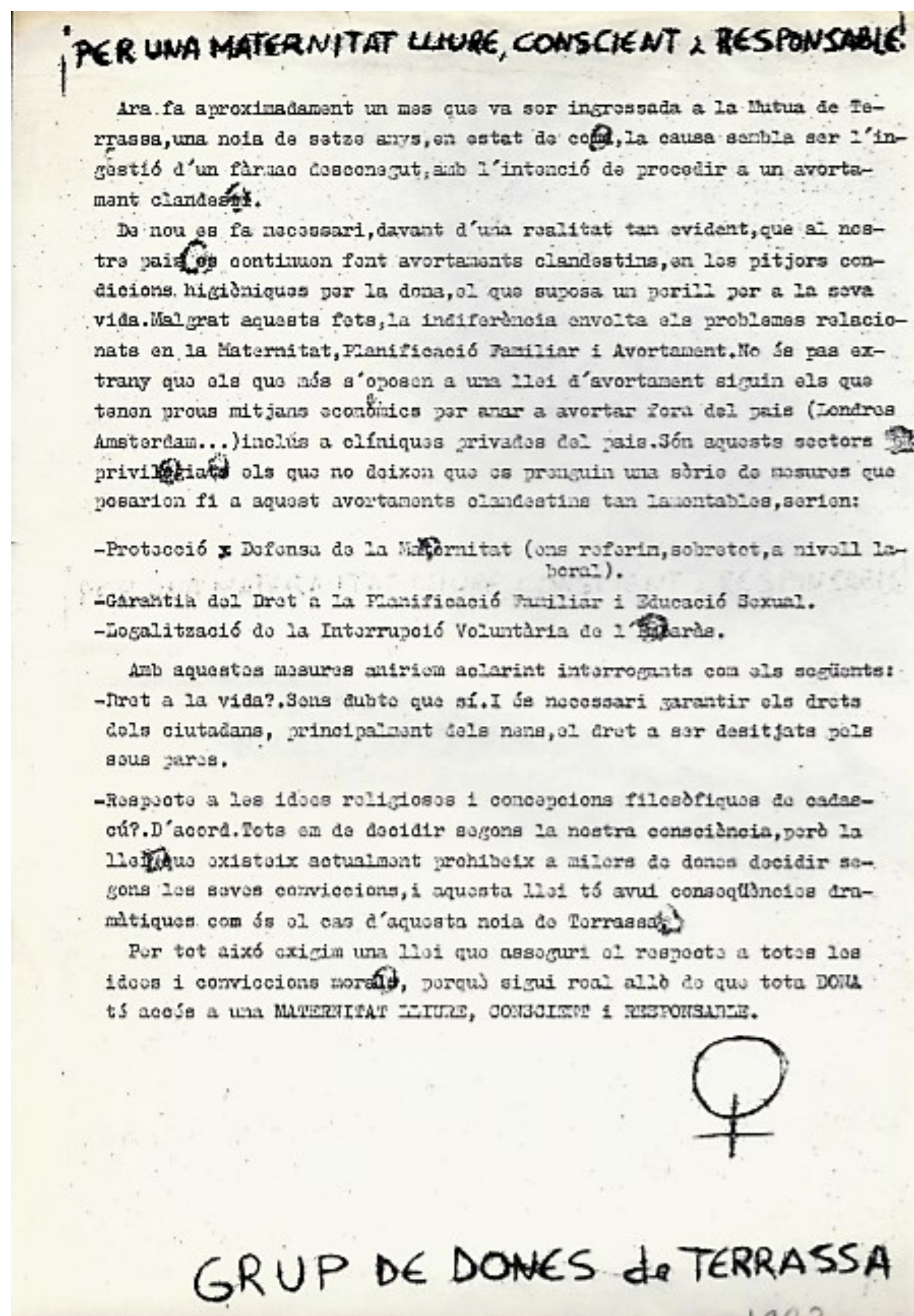
Font del document del Grup de Dones: Arxiu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

INAUGURACIÓ CASAL DE LA DONA 7, 8 I 9 de març de 1986

Després de moltes trobades entre els col·lectius de dones amb els representants de l'Ajuntament, especialment amb la regidora Mercè Galí Barceló, al setembre de 1985, el consistori comunicava la possibilitat de cedir un local de propietat municipal, prop de la plaça del Progrés.

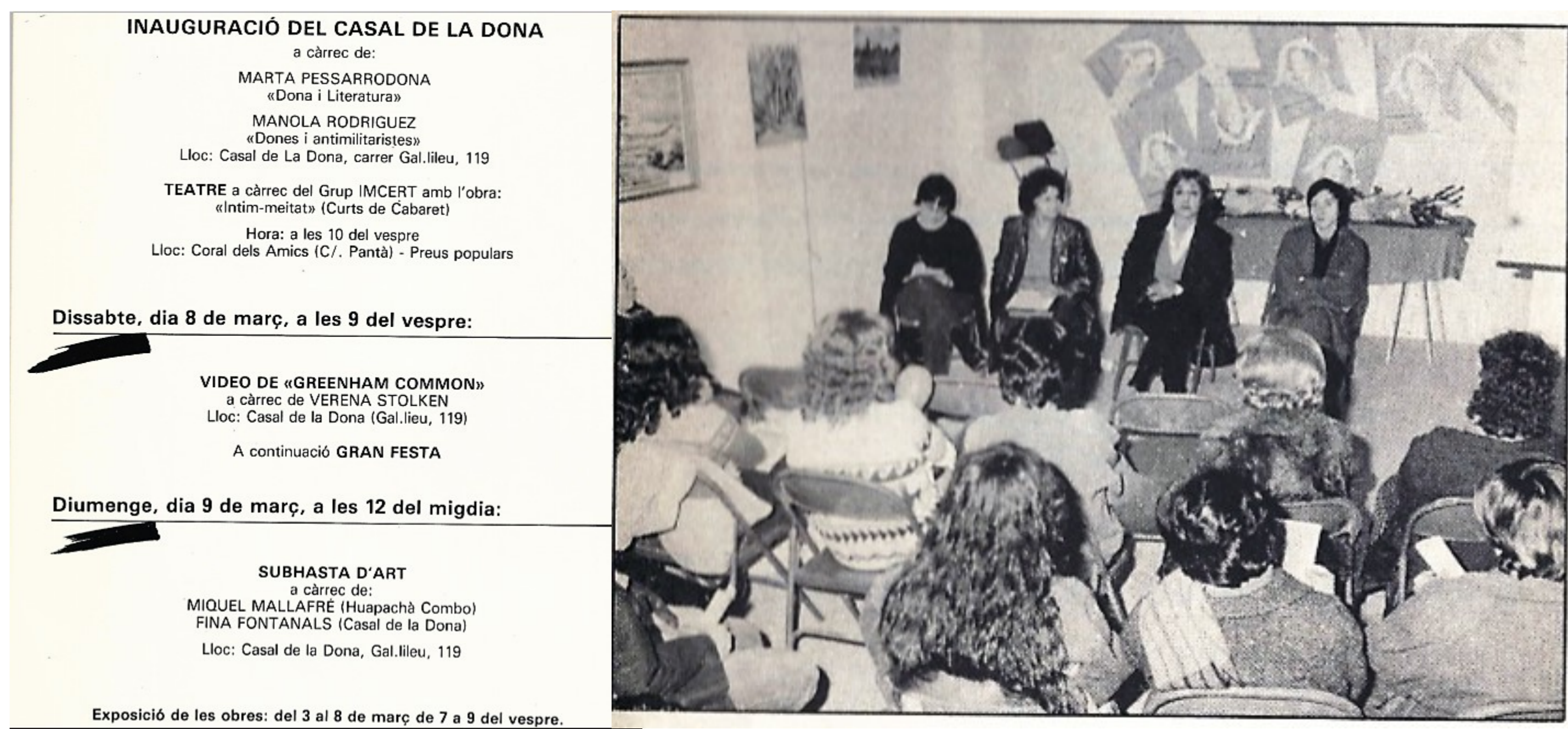
Finalment el Casal de la Dona es va inaugurar el març de 1986 al carrer Galileu. L'acte va comptar amb l'escriptora Marta Pessarrodona que va fer una conferència sobre "Dona i literatura" i una exposició "Dones i antimilitaristes" a càrrec de Manola Rodríguez.

GRUP DE DONES

Carme Gasulla, directora de l'Escola la Llar, Rosa Maria Fernández Sansa, professora de l'escola d'adults Pere de Fices, membre del Grup de Dones, i Mercè Gómez Llobregat, professora i membre de la Secretaria de la Dona de CC00.

Les tres representaven la diversitat ideològica dins del feminisme, però amb un objectiu comú, aconseguir un espai que pogués acollir activitats culturals i de servei per a totes les dones de la ciutat.

A l'esquerra el cartel·la amb el programa de la inauguració del Casal de la Dona, corresponent als dies 7, 8 i 9 de març de 1986.

A la dreta una imatge on es poden veure les dues ponents a l'acte, l'escriptora Marta Pessarrodona i la feminista Manola Rodríguez.

Font: Arxiu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

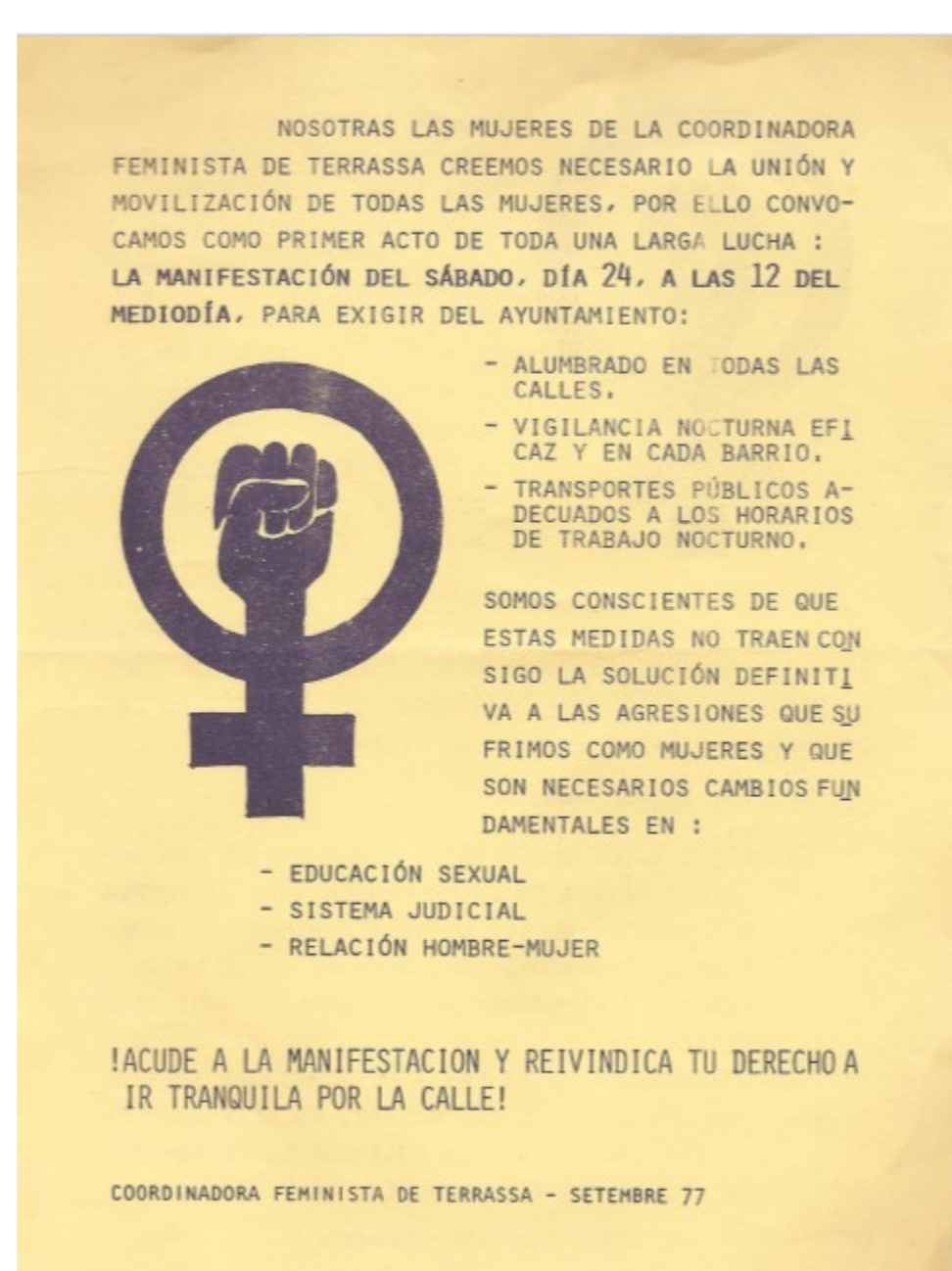
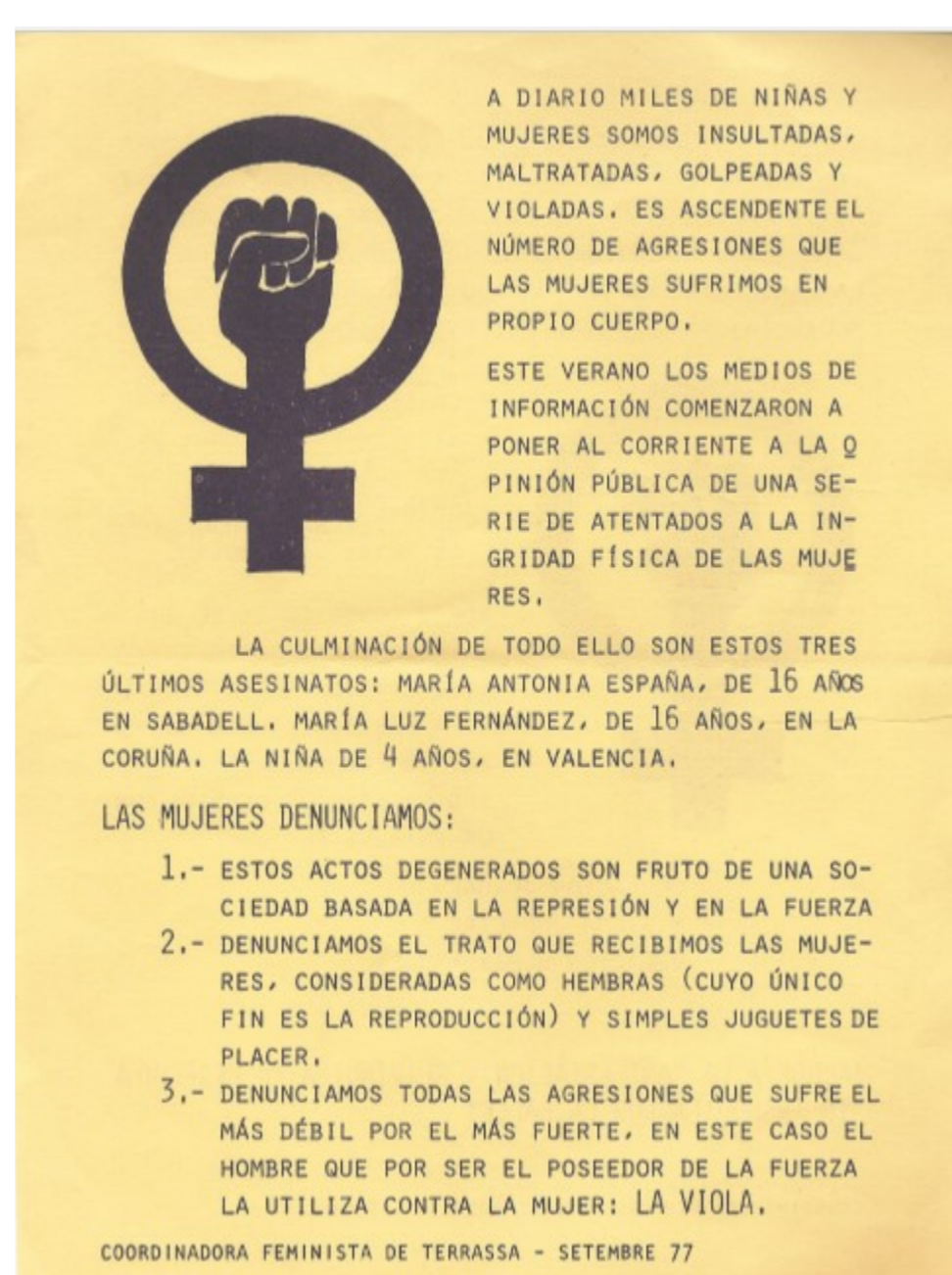
LES DONES TAMBÉ HI ÉREM FEMINISME

VIOLENCIA CONTRA LES DONES

La violència contra les dones, tant en l'àmbit domèstic com fora d'aquest, la intimidació i agressions sexuals van ser el cavall de batalla de la Coordinadora Feminista.

Van denunciar sistemàticament a l'autoritat i als mitjans de premsa tots els casos que es produïen a la ciutat.

Els objectius eren, d'una banda, conscienciar de la gravetat del problema i en segon lloc, amb les campanyes de denúncia, aconseguir que des del govern es realitzessin mesures per llevar radicalment aquests problemes.

Full informatiu de la Coordinadora Feminista on es cridava a la mobilització ciutadana a una manifestació (24 de setembre de 1977) contra les agressions masculistes que s'estaven produint. Així mateix exigien canvis en l'educació sexual, el sistema judicial i les relacions entre homes i dones.

Font: Arxíu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

OBJECTIUS CASAL DE LA DONA

Un dels objectius fonamentals era l'acompanyament de les dones maltractades en uns anys en que no s'atrevien a denunciar la violència de gènere a les comissaries, ja que eren menyspreades i ridiculitzades.

Les línies d'acció del Casal van ser denunciar totes aquelles pràctiques sexistes discriminatòries, promoure la igualtat de drets i deures entre les persones i incentivar accions encaminades a assolir una societat més justa i igualitària.

Es va crear un espai on dones de diferents edats i creences poguessin discutir, debatre i compartir idees. Al llarg dels seus trenta-dos anys d'història, el Casal ha estat dirigit per dones compromeses i referents del feminisme a la ciutat: Rosa Maria Fernández Sansa, Maria Luisa Santander Aguilar, Maria Dolores Viciana Sánchez, Arcelí Ramírez Maqueda, Maria Moreno Campos, Maria Toresano Basilio, Mercedes Gómez Llobregat i Rosa Pérez Reyes.

OBJECTIUS PRIMORDIALS DEL CASAL DE LA DONA

- Atenció i protecció a les dones que patien violència de gènere. Al 1988 aconseguiren la dotació de dues treballadores per poder atendre els casos de violència de gènere.
- Campanyes de educació a les escoles per eliminar el sexisme existent dins del món educatiu.
- Xerrades culturals, conferències o debats sobre temes significatius per les dones. El 15 de març es realitzà un debat sobre treball i maternitat.

El Casal de la Dona atenció cada tarde a mujeres con problemas.

Font: Notícia publicada al Diari de Terrassa el 21 de juliol de 1988.

Fotografia de Ricard Domènech.

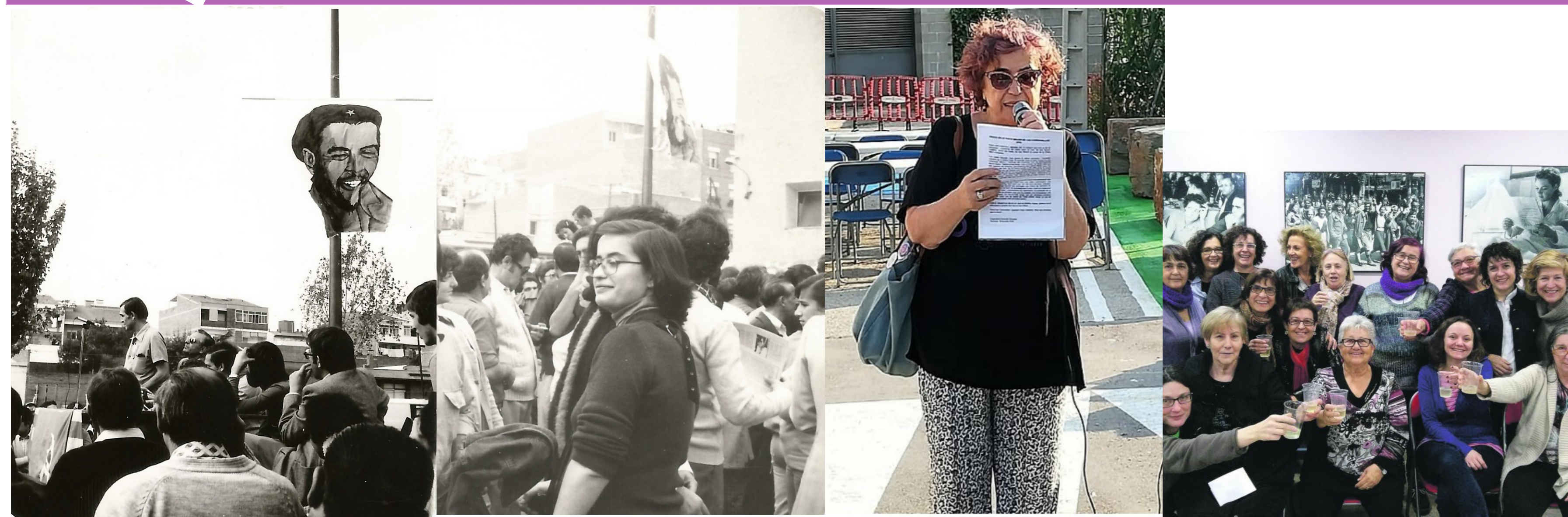

La historiadora Antonina Rodríguez va fer una conferència al Casal de la Dona sobre les dones al segle XX. Durant la seva intervenció, va parlar de masculisme, incultura i de les traves que el món de l'intel·lectualitat masculina havia posat sempre a les dones.

Font: Notícia publicada al Diari de Terrassa el 8 de març de 1988.

Fotografia de Ramón Navarro.

MERCÈ GÓMEZ LLOBREGAT

Mercè Gómez Llobregat. Terrassa, 1955.

A la fotografia esquerra i central veiem a la Mercè en un miting celebrat a la Plaça Roja de ca n'Ànglada. El 8 d'octubre de 1978 Roberto Guevara, germà del "Che" va intervenir a petició del comitè comarcal del PSUC i de la Joventut Comunista de Catalunya. Van organitzar un acte de solidaritat amb motiu de l'aniversari de la mort del "Che" (Ernesto Guevara). Hi van intervenir Roberto Guevara, responsable de relacions exteriors del PRT (Partido Revolucionario de los Trabajadores) de l'Argentina, un membre del Frente Sandinista de Liberación de Nicaragua i Agustí Daura del comitè central del PSUC. La fotografia de la dreta és de l'any 2017 en què tornà a fer-se càrrec de la presidència del Casal de la Dona. Cessió de fotografies: Mercè Gómez Llobregat.

La Mercè Gómez Llobregat va emigrar amb la seva família per raons laborals i econòmiques. Estudià batxillerat entre Terrassa i Almeria. Allà començarà els estudis universitaris i a treballar. Va entrar en contacte amb moviments polítics antifranquistes. Va haver de retornar a Terrassa precipitadament per la lluita clandestina que portava. A Terrassa va continuar la seva activitat associativa i política.

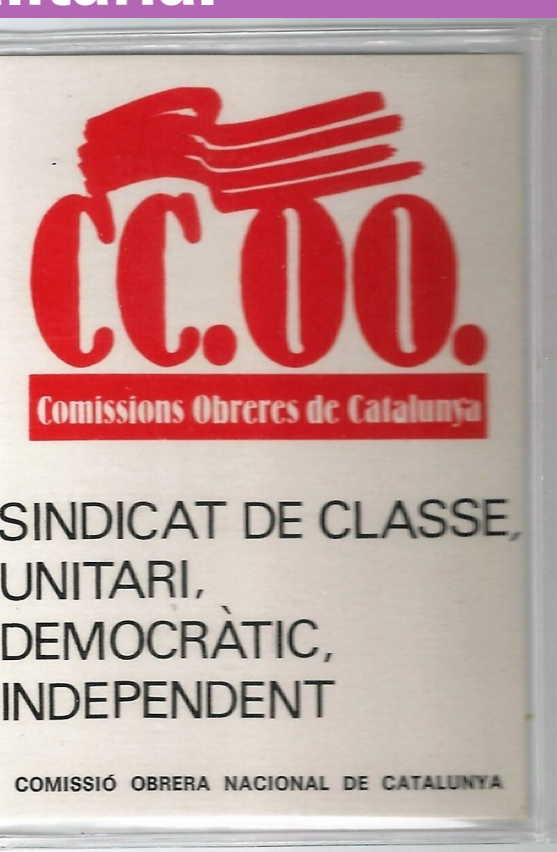
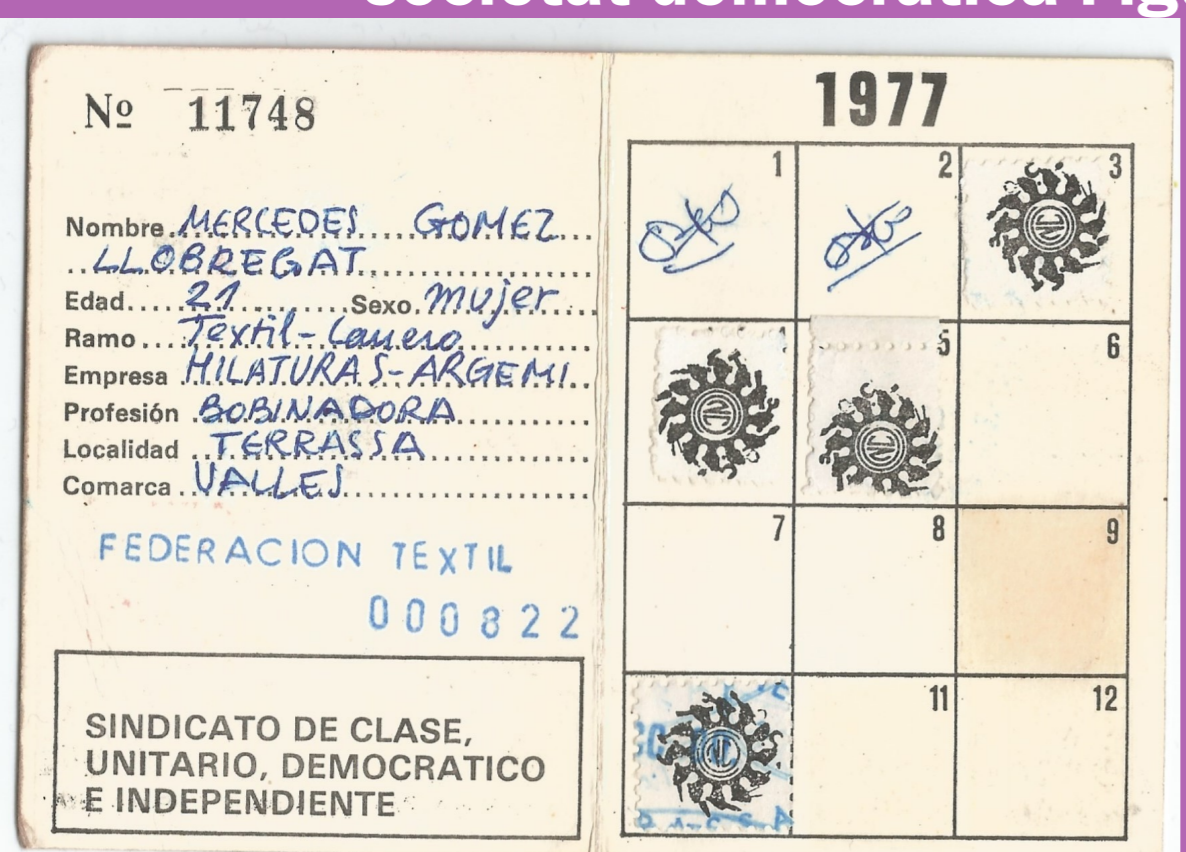
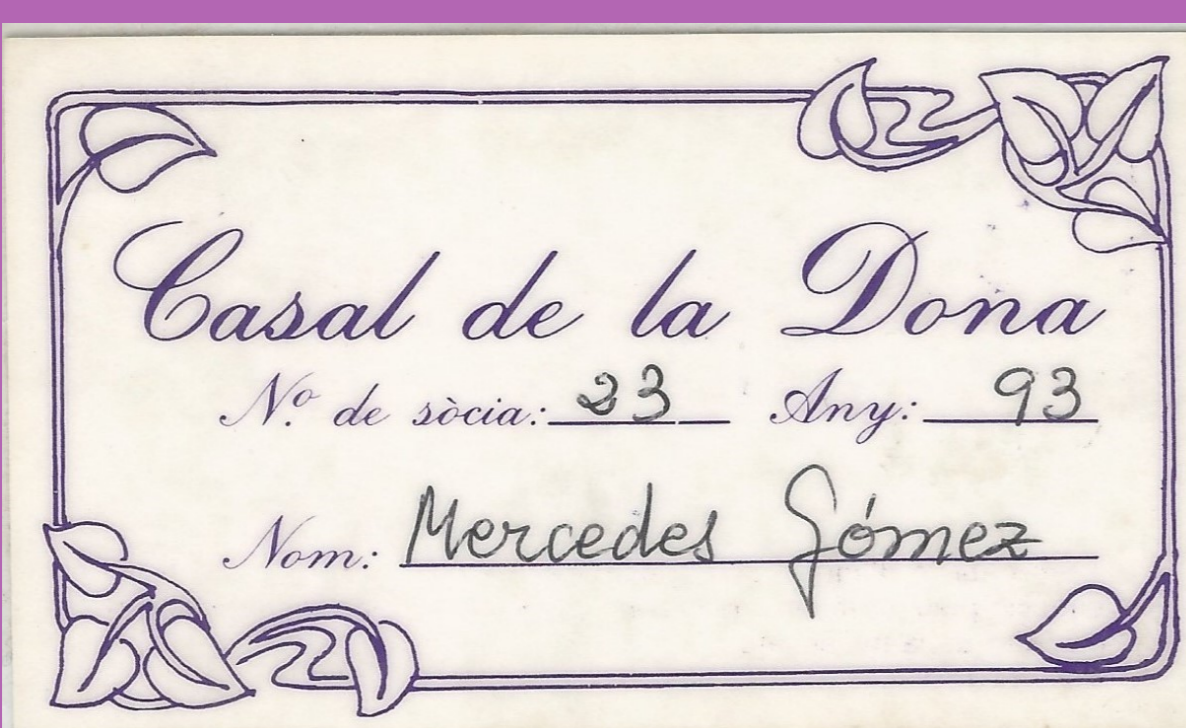
Es va matricular a la universitat i treballà a empreses tèxtils i a Mútua de Terrassa. Va ser acomiadada per defensar el dret de vaga. Al 1982 acabarà els estudis de Magisteri i des de llavors treballarà com a docent a centres educatius de primària i secundària.

Ha estat present en múltiples reivindicacions i manifestacions per la defensa dels convenis col·lectius, vagues generals, en la construcció de l'Assemblea d'Aturats, en el tancament de l'església de Ca n'Ànglada, on era l'única dona.

Va formar part de la comissió que va anar a parlar amb l'alcalde Domènech Jofresa, a governació, per denunciar la situació de les persones aturades de la ciutat.

Ha estat responsable de la Secretaria de la Dona de CCOO de Terrassa, del sindicat d'educació a nivell comarcal, fou la primera delegada sindical d'educació al 1987 i dirigent de la secretaria de la Dona de la Federació d'Educació de Catalunya 2007-2011.

El feminisme ha estat sempre present en tota la seva trajectòria, sent una de les fundadores del Casal de la Dona. Actualment n'és la presidenta, des d'on continua treballant per aconseguir una societat democràtica i igualitària.

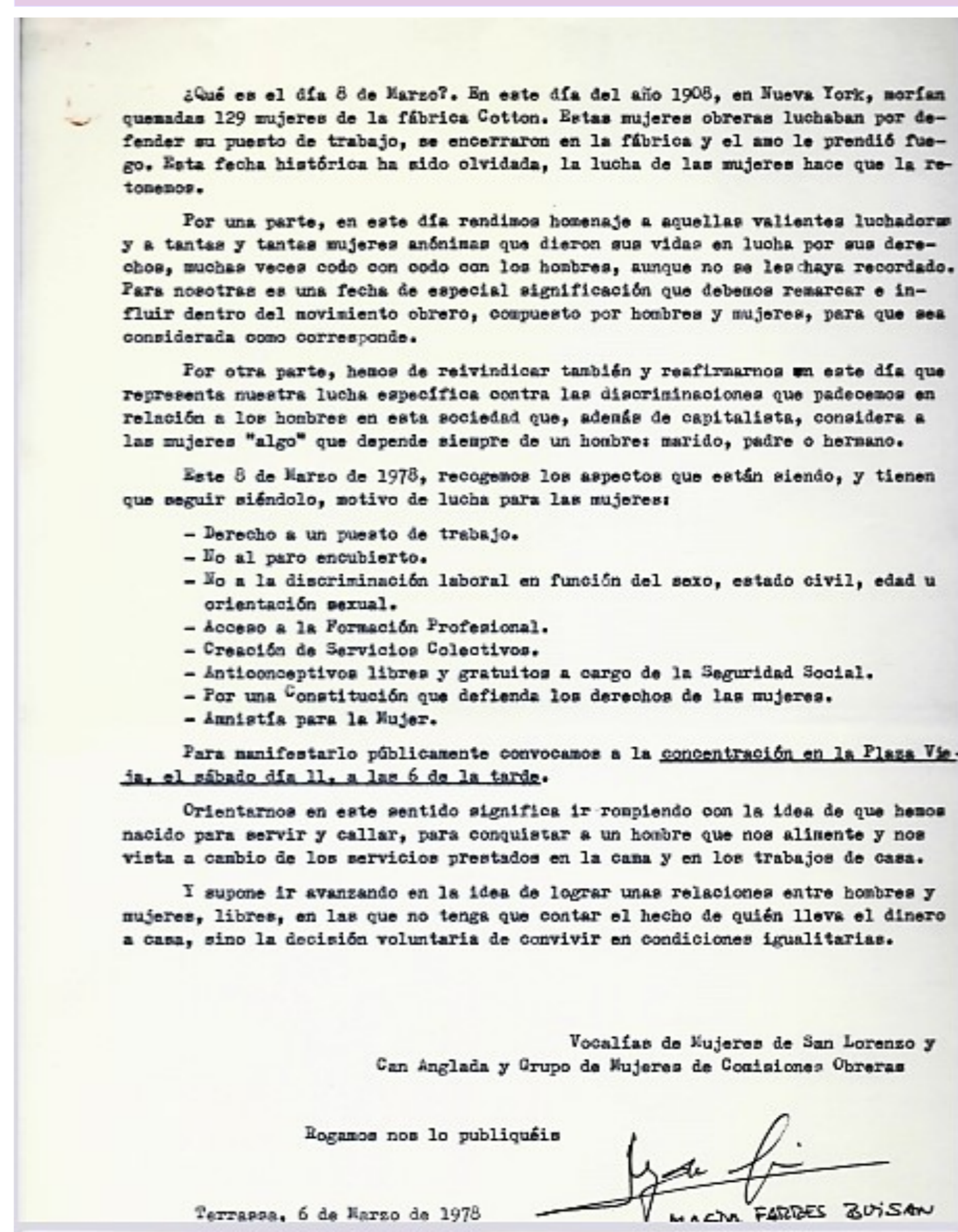
Carta de societat del Casal de la Dona, carta de societat de l'Associació de Veïns de Can Tusell, carta de societat del sindicat Comissions Obreres.

Font i cessió de documents: Mercè Gómez Llobregat.

8 DE MARÇ A TERRASSA

¿Qué es el día 8 de Marzo? Era el document que van preparar les dones de les Vocals de Sant Llorenç, de Ca n'Ànglada i de CCOO per ser llegit el 8 de març de 1978.

Font: Arxíu Històric del Casal de la Dona de Terrassa.

PRIMER 8 DE MARÇ EN DEMOCRÀCIA A TERRASSA

El 8 de març de 1978 es va fer la primera concentració realitzada en democràcia amb motiu de la celebració de les Jornades de la Dona Treballadora. Aquest esdeveniment va estar organitzat pels col·lectius feministes de la ciutat i comptava amb el suport d'alguns partits polítics i de la majoria dels sindicats.

A l'acte hi van intervenir tres representants feministes de la ciutat, Magda Agustí Cortiella, Magda Farrés Buisan i Magda Segura Roig, reivindicant la igualtat laboral, la socialització del servei domèstic i la retirada de la jurisdicció contrària a les dones.

Font: Diari de Terrassa, 13 de març de 1978.

Autora il·lustració: Martina Galindo Pastor.

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM

FEMINISME

UNA LLEI DISCRIMINATÒRIA. DONES SENSE LLIBERTATS,

Lleis laborals per la dona casada

La llei de 22 de juliol de 1961 i el decret de l'1 de febrer de 1962 considerava el treball fora de casa de la dona casada indesitjable per a la cohesió familiar, però en certes circumstàncies, s'havia d'assumir com a inevitable.

Van ser habituals els acomiadaments de les dones quan es casaven. Si malgrat tots aquests impediments la dona casada volia continuar treballant, necessitava el permís del marit.

La tasca de la Asociación Española de Mujeres Juristas va treballar per erradicar les desigualtats existents.

Maria Telo Núñez (a la fotografia superior de la dreta) fou la primera presidenta de la Asociación Española de Mujeres Juristas, va ser creada al 1968. Font: Asociación Española de Mujeres Juristas.

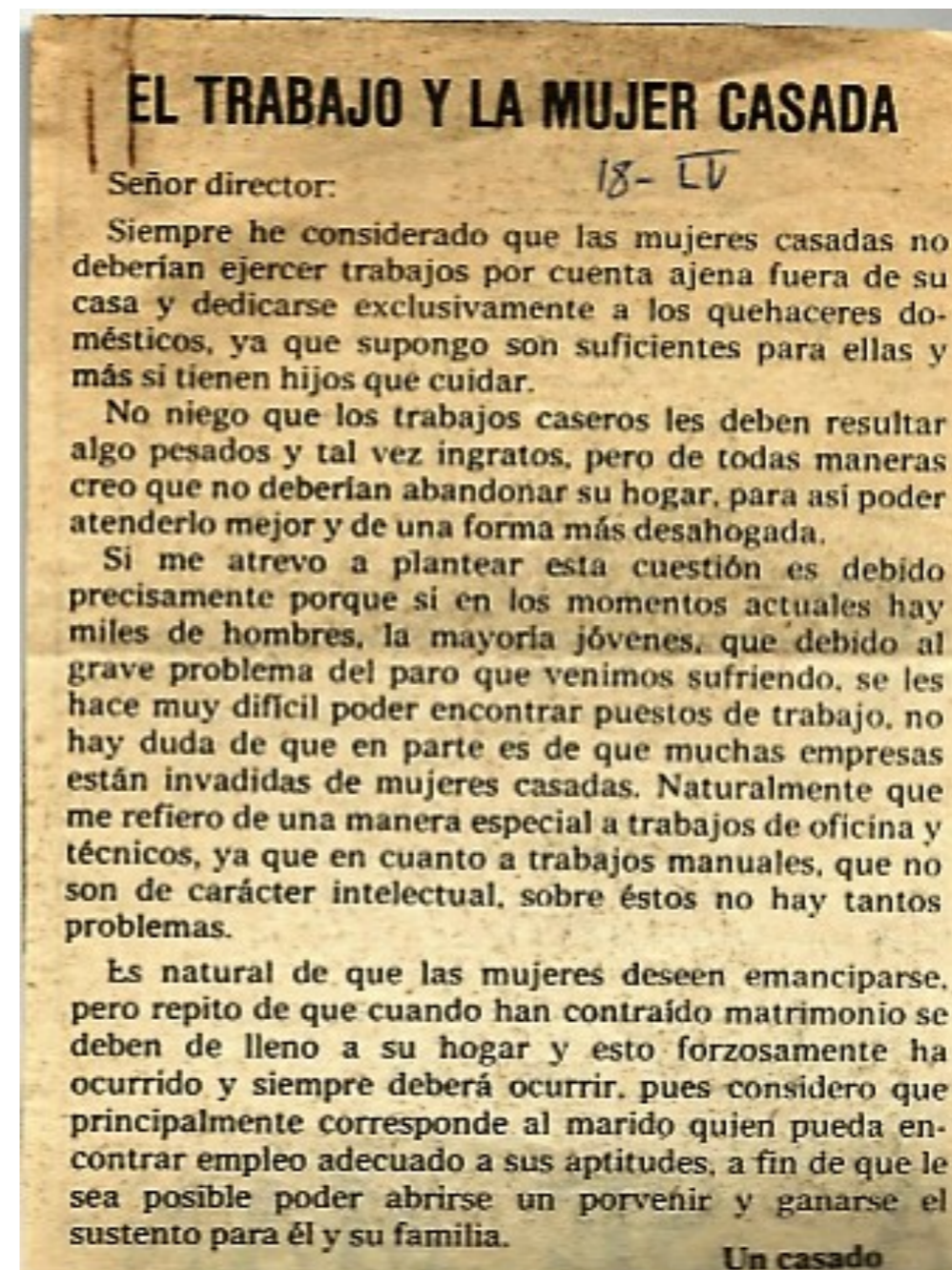

"Cuando en septiembre de 1969 inicié la lucha por liberar a la mujer de las cadenas jurídicas, su situación era tan vejatoria y alienante dentro de la familia, con proyección en lo público, que había artículos como el 1263, que situaba a la mujer casada entre los menores, los locos o dementes y los sordomudos que no sabían leer ni escribir. El artículo 57 obligaba a la mujer a obedecer al marido y la licencia marital era como su sombra para todos los actos de la vida. Sin licencia, prácticamente, la mujer sólo podía hacer testamento".
(María Telo Núñez)

S'havia de recórrer un llarg camí per arribar a una situació d'igualtat jurídica, política i social. En moments de crisi econòmica el treball de les dones casades fora de la llar, creava una gran disparitat d'opinions.

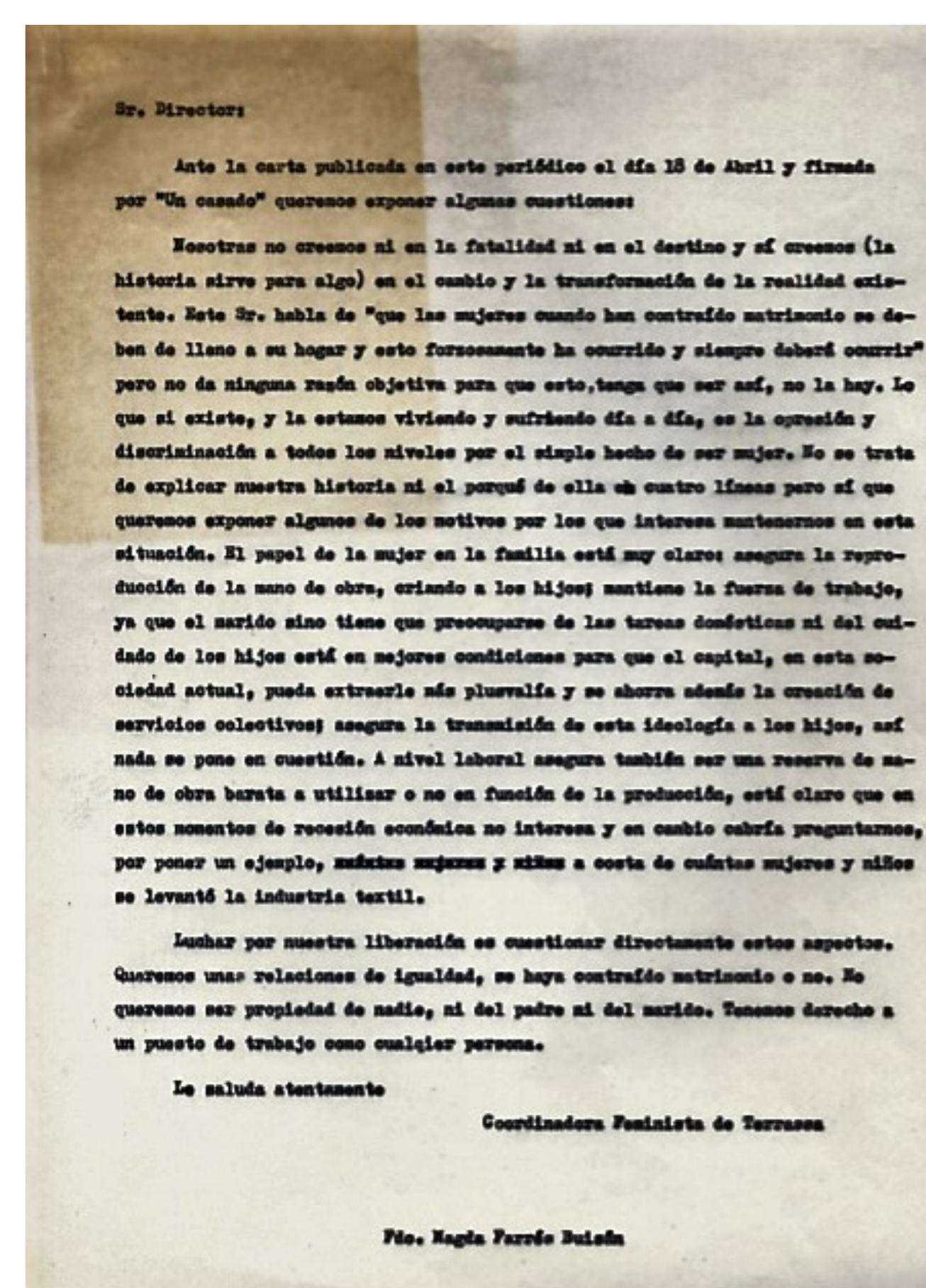
EL TRABAJO Y LA MUJER CASADA

Labril de 1978 es publicava una carta al Diario de Tarrasa amb una opinió absolutament contrària al treball de la dona.

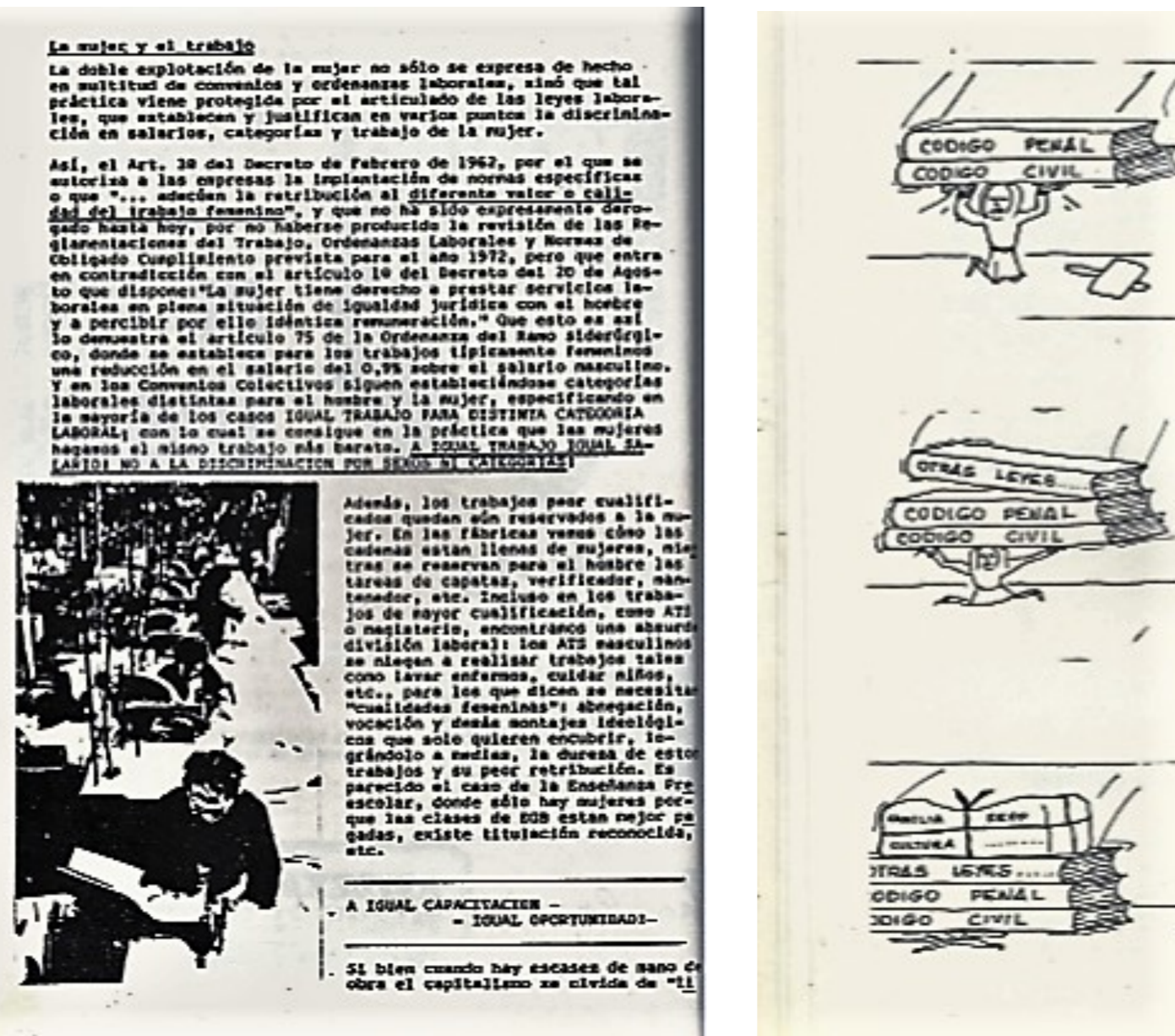
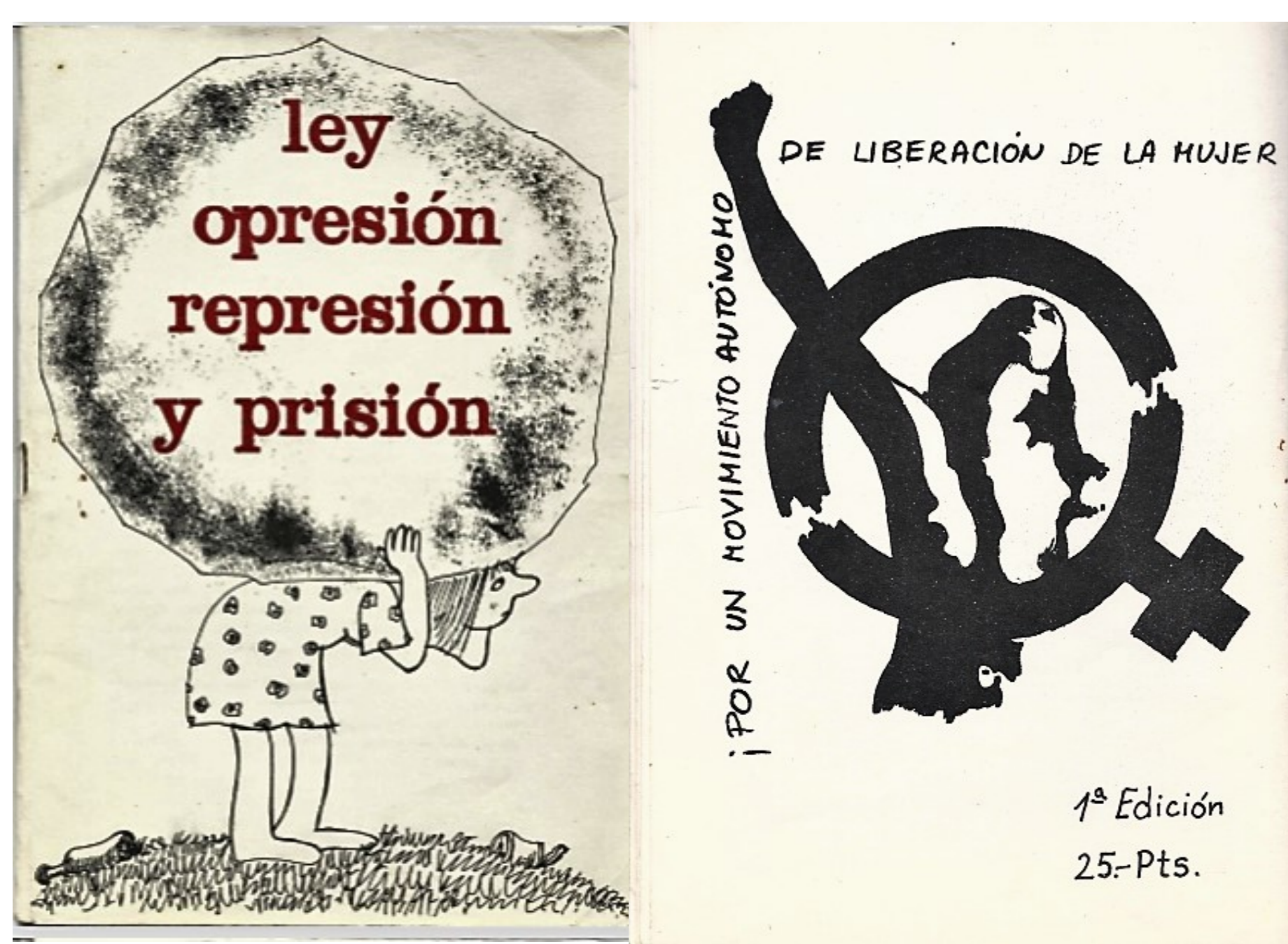

COORDINADORA FEMINISTA DE TERRASSA

La resposta al mateix diari no es va fer esperar. Es publicava dies després i la signava Magda Farrés Buisan des de la Coordinadora Feminista de Terrassa. Des de lentitat s'instava a la inscripció massiva a les oficines de col·locació de totes les dones que desitgessin treballar; la negativa a assumir la doble jornada de treball; la negació del servei envers els homes; el control del propi cos; el rebuig de tot allò que significués l'enviliment de la imatge de la dona; la potenciació de la solidaritat entre les dones i el rebuig de l'autoritarisme.

Font: Notícies publicades al Diario de Tarrasa els dies 18 i 20 d'abril de 1978. Arxíu Històric Casal de la Dona de Terrassa.

Donada la situació d'opressió jurídica de la dona oblidat fins i tot pels partits d'esquerra, un grup de dones feministes, algunes d'elles juristes, van lluitar per canviar la llei que situava la dona en inferioritat de drets legals davant de l'home. Font: Segon Butlletí publicat per la Coordinadora Feminista de Barcelona.

Cessió de documents: Magda Agustí Cortiella.

"Siempre he considerado que las mujeres casadas no deberían ejercer trabajos por cuenta ajena fuera de su casa y dedicarse exclusivamente a los quehaceres domésticos, ya que supongo son suficientes para ellas y más si tienen hijos que cuidar. No niego que los trabajos caseros les deben resultar algo pesados y tal vez ingratos, pero de todas maneras creo que no deberían abandonar su hogar para así poder atenderlo mejor y de una forma más desahogada. Si me atrevo a plantear esta cuestión es debido precisamente porque en los momentos actuales hay miles de hombres en el paro...no hay duda de que en parte es debido a que muchas empresas están invadidas de mujeres casadas (...)"
(El trabajo y la mujer casada)

NÚRIA ALCALÀ BAÑERES

Núria Alcalà Bañeres. Terrassa, 1956.
Fotografies esquerra en una manifestació feminista i en una entrevista per la publicació Visquem. Les dues fotografies de la dreta corresponen als anys 1975 i 1977. Font: Visquem Terrassa, març 2006. Núria Alcalà Bañeres.

Després d'acabar el Graduat va treballar a un despatx com administrativa. A l'any 1973 va anar a treballar a l'empresa Legris, la tercera més important del sector metal·lúrgic. En aquell moment de militància i lluita clandestina, ser obrera era el més coherent. Des que treballà a la fàbrica fou delegada sindical, primer al sindicat vertical i després a CCOO un cop legalitzat.

Va ser militant d'un partit d'extrema esquerra comunista, un grup organitzat en cèl·lules amb consignes molt estrictes i on la formació era molt important. Segons la Núria, una etapa molt enriquidora, malgrat l'esforç afegit d'haver-ho de compaginar amb la vida laboral i familiar. Però llavors ho creia necessari per aconseguir una societat més justa i democràtica.

El compromís era seriós i necessari, calia tenir formació per explicar a la resta de la gent perquè s'havia de fer la revolució. Als anys vuitanta va passar a militar al PCC (Partit dels i les Comunistes de Catalunya), un partit marxista sorgit a partir d'una escissió del sector prosoviètic, oposat a l'eurocomunisme del PSUC. Va estar al comitè local del partit i va participar a les assemblees, manifestacions i actes reivindicatius organitzats des de la clandestinitat a la transició.

Al 1991 comença a treballar al CITE dins de CCOO, Centre d'informació per a treballadors estrangers. Sempre ha estat vinculada al feminisme. L'etapa que més s'hi va dedicar va ser quan va estar dirigint la Secretaria de la Dona de CCOO. Al Casal de la Dona hi ha estat des de la seva inauguració al 1986 i fins a l'actualitat en què continua treballant pel feminisme.

"(...)A la fàbrica hi havia diferències salarials entre homes i dones, però no en el sou, ells tenien algun plus que nosaltres no teníem. Ells eren oficials i nosaltres, no. Els homes feien hores extres i les cobraven. Les dones ens van plantar i vam dir que hores extres a aquell preu no les feiem. Els homes es van enfadar amb nosaltres. I sí, vam aconseguir el preu/hora que demanàvem. Ells van dir que per a nosaltres el nostre sou era una ajuda a casa. Nosaltres no ho entenem així. Si l'empresa volien que fèssim hores extres, havia de ser a un preu digne. No estàvem disposades a fer més hores i menys a un preu baix. Valoràvem més estar amb la família. Totes les dones vam anar a la una i ho vam aconseguir (...)"

Extracte de l'entrevista amb la Núria Alcalà Bañeres

MERCEDES GARCÍA ORTIZ

Mercedes García Ortiz. Terrassa, 1966.

A la fotografia superior a la dreta, el grup de Dones d'Aigua de Terrassa. A la fotografia inferior i a la dreta, la Mercedes durant els actes de festa major del barri de Can Tusell, 1983. Va formar part de la primera AAVV del barri. A l'esquerra una imatge actual. Cessió fotografies: Mercedes García Ortiz.

La família de la Mercedes procedeix d'Almeria i Granada. Durant la postguerra l'avi patern va haver d'emigrar a Amèrica i l'avi matern es dedicava a l'estraperlo, doncs la situació econòmica era molt difícil.

Els pares de la Mercedes i dues tietes van prendre la decisió d'emigrar perquè a Almeria malvivien i ja tenien contactes de familiars que ja s'havien establert a Terrassa.

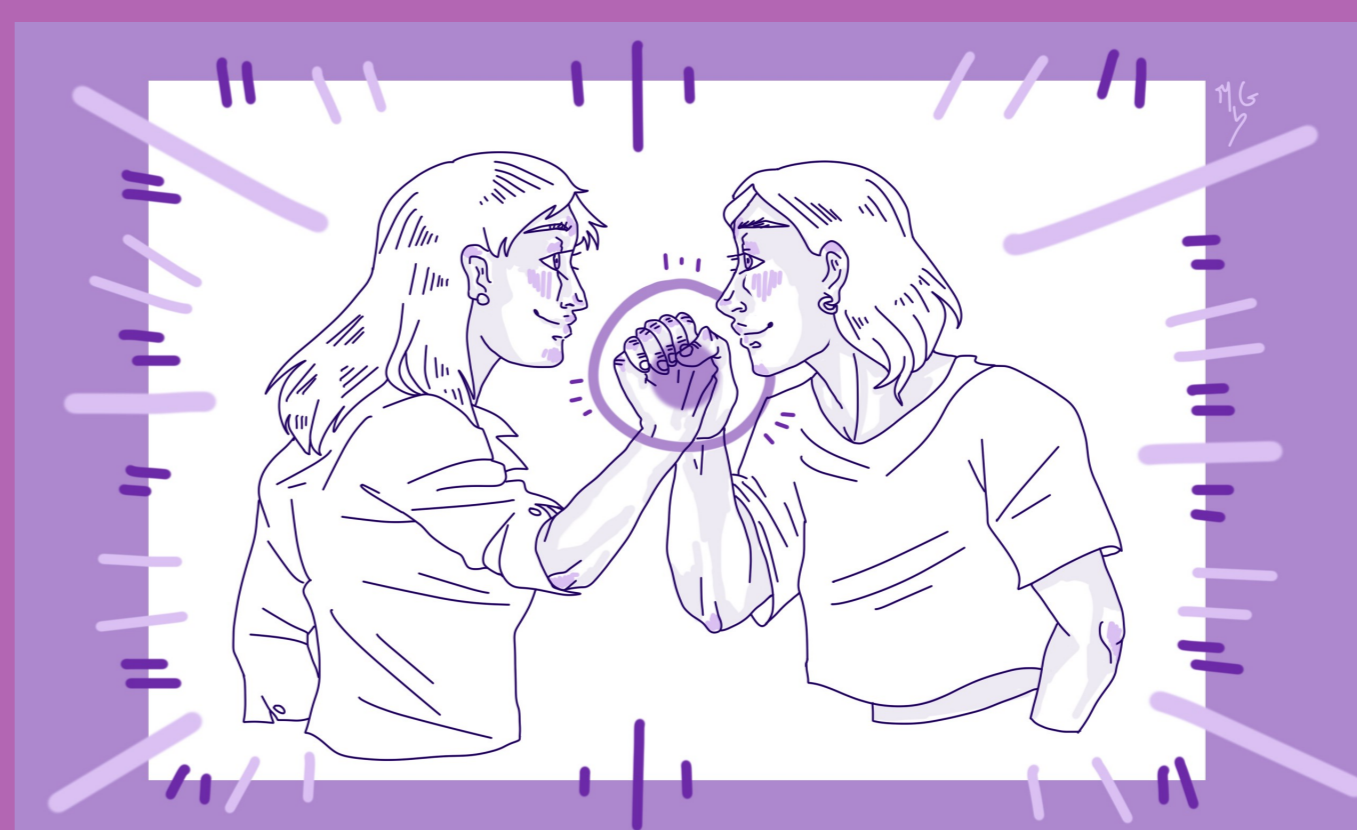
A la casa familiar no es parlava de política, el seu activisme social es va iniciar quan estudiava a l'institut i va ser delegada de classe.

Va viure molt directament les vagues dels PNN. A la primavera del 1975, uns mesos abans de la mort del dictador Franco, l'anomenat col·lectiu de professors no numeraris va dur a terme una vaga en què es reivindicaven una sèrie de millores laborals, però que també tenia una forta càrrega política i que va afectar pràcticament totes les universitats catalanes.

Des de llavors la seva militància ha estat una constant vital a la seva vida.

La participació al moviment feminista de la ciutat va començar abans de la creació del Casal de la Dona, a inicis dels anys 80, dins del Grup de Dones. Reivindicaven un espai per poder compartir totes les dones. Es considera una feminista convençuda.

Va ser delegada de CCOO al comitè d'empresa del CST, (1986-90). A les últimes eleccions va participar fent el programa de salut pel grup de Terrassa en Comú. Actualment forma part del grup Dones d'Aigua. Els seus objectius són el control ciutadà, la transparència, la sostenibilitat ecològica i la justícia social envers aquest recurs escàs. També volen fer visible la lluita de les dones en altres països per l'accés a l'aigua potable i de qualitat. La Mercedes té la necessitat de creure en la utopia per continuar vivint.

Autora il·lustració: Martina Galindo Pastor

LES DONES TAMBÉ VOTAREM

FEMINISME

LLEI DE REFORMA POLÍTICA I CONSTITUCIÓ DE 1978

DONA, LA CONSTITUCIÓ ENS IGNORA

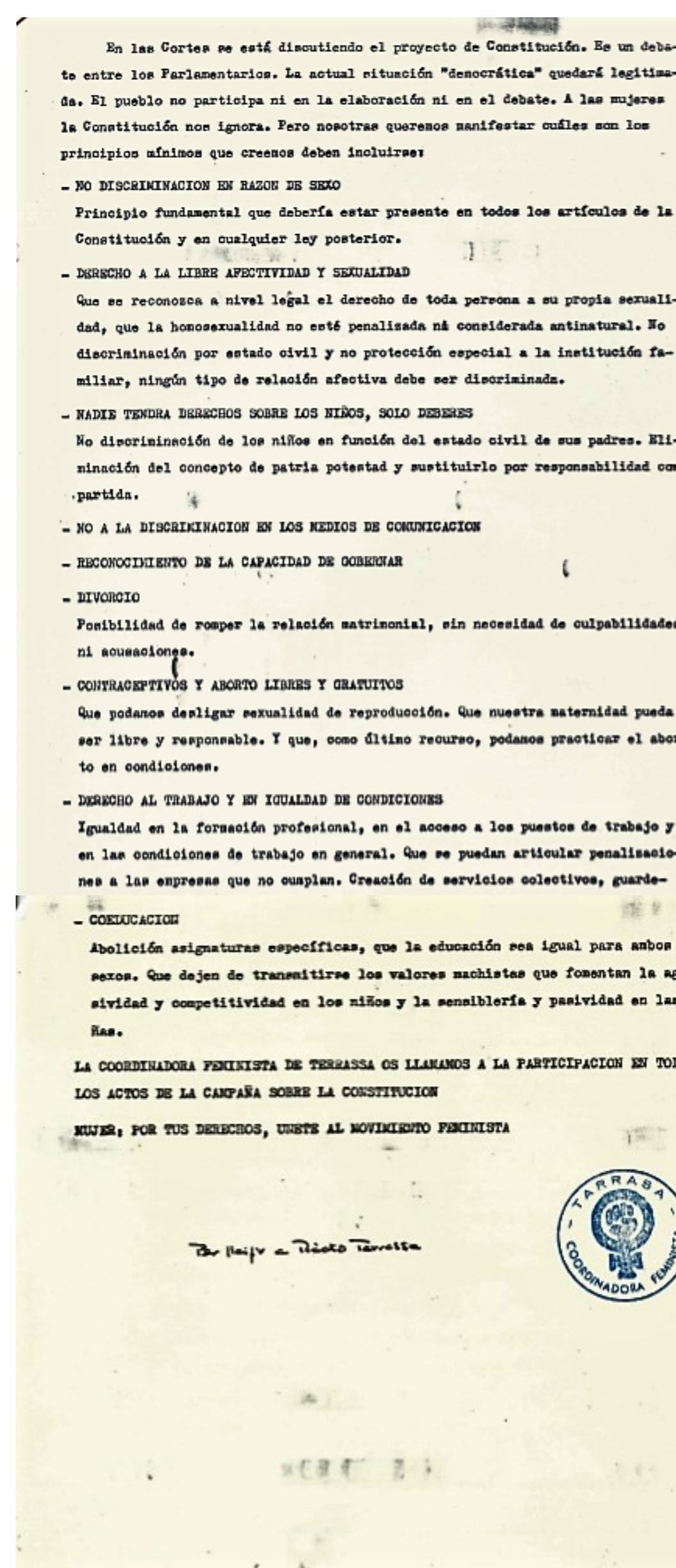
Des del desembre de 1976 a desembre de 1978, la ciutadania va votar democràticament al referèndum de la Llei de Reforma Política (15-12-1976), les Eleccions Generals (15-6-1977) i el Referèndum per la Constitució (6-12-1978).

A Terrassa la LRP de desembre del 1976 va ser votada a favor per 63.657 persones, 1.497 es van oposar i 20.290 es van abstenir.

LA LEY DE AMNISTÍA

Va entrar en vigor l'octubre de 1977. Davant l'aprovació d'aquesta llei, la Coordinadora Feminista de Terrassa, es manifestava en contra.

Creemos que la restauración de la democracia implica la restitución de nuestros derechos más elementales como personas, derechos que fueron reconocidos por la Segunda República i la Generalitat de Catalunya y arrebatados por el régimen de Franco. En consecuencia no se puede hablar de amnistía total mientras sigan vigentes estos principios franquistas.

REFERÈNDUM PER LA CONSTITUCIÓ DEL 1978

Els resultats van ser contundents, el 90% de la ciutadania li va donar suport. A Terrassa el percentatge va ser superior a la mitjana espanyola. El 91,4% dels votants ho van fer a favor i el 4,1% en contra. L'abstenció va ser del 28,48%. 32.008 persones van decidir no votar, una xifra molt elevada.

Els partits parlamentaris i sindicats donaren suport a la Constitució de 1978. A Terrassa s'organitzaren manifestacions com la que va organitzar el comitè executiu del PSUC el 28 d'octubre del 78. A l'acte es clamà contra el terrorisme i es va defensar el text constitucional com a única via per consolidar la democràcia. Fotografies de José Rafael Pino Bueno. Cessió Catalina Moreno Yera.

Documents de la Coordinadora Feminista per la campanya, La Constitució ignora les dones. Cessió dels documents: Arxíu Històric del Casal de la Dona.

CONTRA LA CONSTITUCIÓ DE 1978

DRET A L'AVORTAMENT

Un grup de dones de la ciutat no se sentien identificades amb la Constitució i van iniciar una campanya anomenada *Dona i Constitució*. Es pretenia sensibilitzar a les dones i a la opinió pública en general, amb l'objectiu que la veu de la dona fos tinguda més en compte. La campanya es va fer en els moments en què s'estava debatent la Constitució i va ser d'àmbit estatal. A Terrassa s'adheriren els col·lectius del Departament de Drets de la Dona d'Amics de les Nacions Unides, el Departament de la Dona de CCOO, la Vocàlia de Dones de Ca n'Anglada, la Vocàlia de Dones de Sant Llorenç i el Grup de Dones de l'Assemblea d'Aturats.

DONA, LA CONSTITUCIÓ ENS IGNORA

El 6 de juliol de 1978 la Coordinadora Feminista de Terrassa va llegir un manifest a Ràdio Terrassa. I anunciaren l'acte que havien organitzat pel dia 8, a les 10h de la nit a l'Amfiteatre del Parc de Sant Jordi. Va intervenir a l'acte Lidia Falcó i van cantar Elisa Serna i Lourdes Borrás.

El debat sobre el dret a l'avortament va plantejar dues opinions totalment contraposades i virulentes. L'anàlisi de la premsa dels anys 78, 79 i 80 està farcida d'articles que recullen opinions diverses.

En el cas dels que no estaven a favor de l'avortament, en contra de la llibertat sexual, "els defensors de la vida" com s'autoanomenaven, atacaven de forma ferotge, les opinions que defensaven les posicions contràries, llibertat sexual, gratuïtat dels anticonceptius o la legalització de l'avortament.

DESPENALITZACIÓ DE L'AVORTAMENT

A l'octubre de 1979 es va produir un ple a l'ajuntament amb forts debats entre diferents partits polítics. Agustí Daura i Melich (cap de llista del PSUC) defensava que les dones fossin responsables de la seva maternitat i demanava que s'iniciés des del consistori una política de planificació familiar i la despenalització de l'avortament.

En contra hi estaven Joan Sales i Homs (cap de llista de CIU), Jaume Cañameras i Cortázar (número 3 de Centristes de Catalunya UCD) es mostrava en contra, per ser creient i Carles Puig i Vilanova (independent i cap de llista UCD) es va abstenir. Només votaren a favor comunistes i socialistes, en contra CIU, membres de Centristes i l'abstenció de l'independent.

La llei de l'avortament va ser aprovada el 1985.

Publicat a Diario de Terrassa, 19 de juny de 1978. Aquesta notícia formava part de la campanya Dona i Constitució. A la fotografia podem veure la Carme Font, Ana Mª Soler, Ana Josa i Magda Farrés. Fotografia de Josep Mª Riera.

Programa de la Campanya Dona i Constitució:

- 1 No discriminació per raó de sexe.
- 2 Dret a la llibre afectivitat i sexualitat.
- 3 Eliminació de la pàtria potestat per responsabilitat compartida.
- 4 No discriminació als mitjans de comunicació.
- 5 Reconèixer la capacitat de governar.
- 6 Dret al divorci i matrimoni civil.
- 7 Anticonceptius i avortament gratuïts.
- 8 Dret al treball en igualtat de condicions.
- 9 Coeducació.

Vosaltres les feministes, ¿Defensores de la familia?

En favor de la mujer, La Maternidad, Más sobre homosexualidad, Los comunistas y el aborto, Las dones i l'avortament, La igualtat de la dona, Carta a once mujeres terrasenses abortistas, Sexualidad y libertad, Un codi penal endarrerit, Un impensable ataque a la familia, Miedo a la vida?...

Són alguns dels titulars que es poden llegir d'aquesta etapa i que mostren la intensitat del debat que durant els anys de la Transició es vivia a Terrassa.

Font: Vosaltres les feministes (Diario Terrassa, 7-6-1978), ¿Defensores de la familia? (Diario Terrassa, 12-11-1979), En favor de la mujer (Diario Terrassa, 22-11-1979), La Maternidad (Diario Terrassa, 26-11-1979), Más sobre homosexualidad (Diario Terrassa, 27-11-1979), Los comunistas y el aborto (Diario Terrassa, 29-11-1979), Las dones i l'avortament (Diario Terrassa, 29-11-1979), La igualdad de la dona (Diario Terrassa, 10-12-1979), Carta a once mujeres terrasenses abortistas (Diario Terrassa, 13-12-1979), Sexualidad y libertad (Diario Terrassa, 20-12-1979), Un codi penal endarrerit (Diario Terrassa, 2-2-1980), Un impensable ataque a la familia (Diario Terrassa, 21-4-1980), Miedo a la vida? (Diario Terrassa, 28-4-1980).

LES DONES TAMBÉ HI ÉREM

FEMINISME

DONES A LA POLÍTICA DURANT LA TRANSICIÓ

Durant el període democràtic la participació de les dones en la vida pública de la ciutat es va anar incrementant de forma molt lenta. En el terreny de la política, les dones han continuat tenint dificultats per ocupar llocs rellevants.

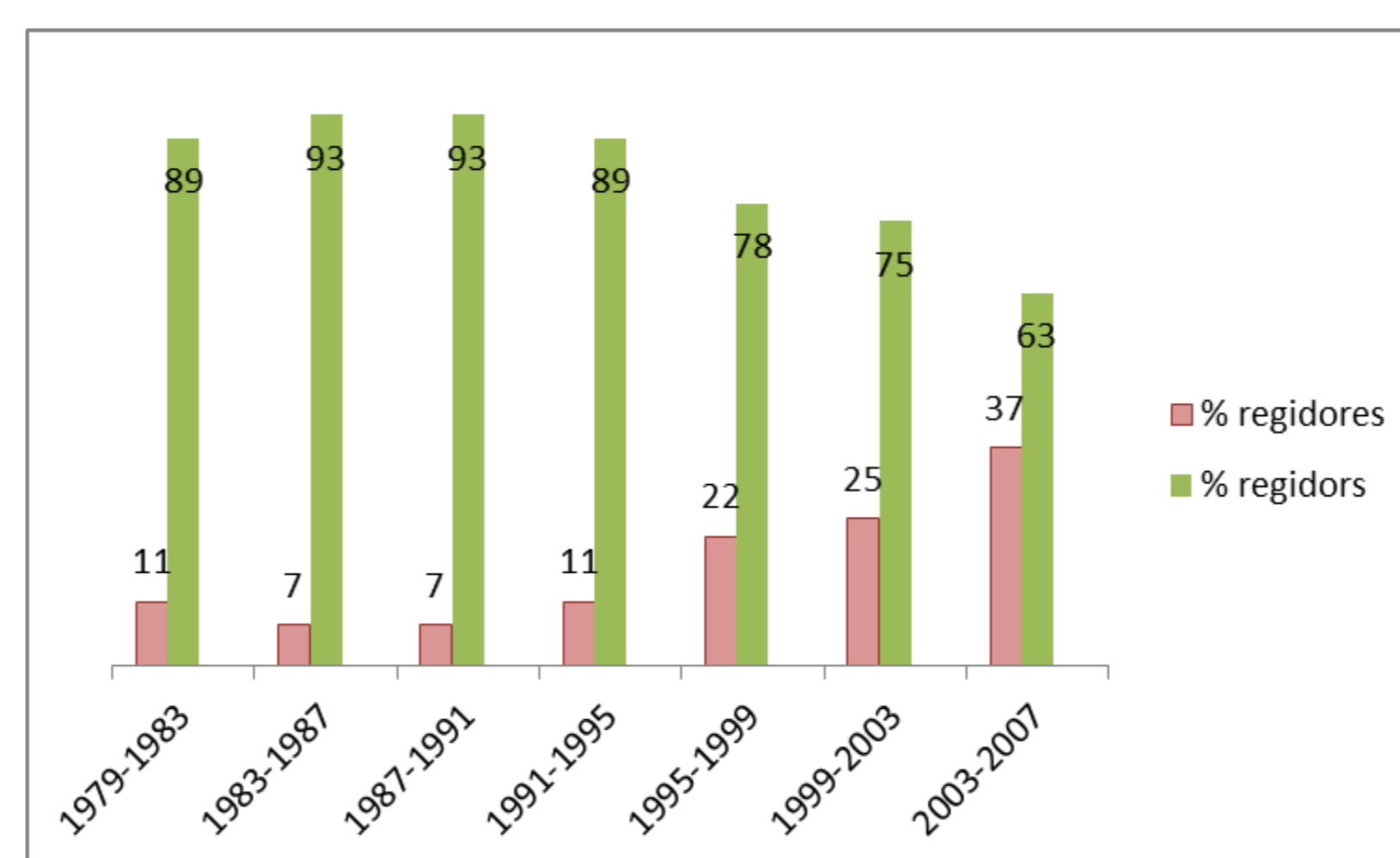
La ciutat de Terrassa no ha tingut encara una dona alcaldessa i el nombre de regidores als diferents governs consistorials des del primer ajuntament democràtic fins a final del segle XX, ha estat molt escàs.

Fotografia superior, Rosario Ruiz i Recio, número sis del PSUC, membre del Comitè Nacional de la Joventut Comunista i Secretària de la Joventut de CCOO. Fotografia inferior, Francisca Redondo Cubero. Ambdues imatges fan referència a la campanya electoral pels primers ajuntaments democràtics 1979 en un acte del PSUC, amb la presència entre d'altres de Gregorio López Raimundo i Santiago Carrillo Solares. Fotografies de José Rafajel Pino Bueno. Cessió Catalina Moreno Vera.

PRIMER AJUNTAMENT DEMOCRÀTIC

Participació política Ajuntament de Terrassa (1979-2007)

Font: Elaboració pròpia. Procedència de les dades: Arxiu Municipal de Terrassa

PRIMER AJUNTAMENT DEMOCRÀTIC

Al mandat, 1979-1983, del primer ajuntament democràtic després de la dictadura, les dones regidores representaven tan sols l'onze per cent del total de regidores.

Eren la Teresa Casas Ros, la Consol Torres i Vidal i la Rosario Ruiz i Recio. Poc més tard, s'incorpora la Francisca Redondo Cubero i la representació va passar a ser de prop del 15%.

No es promocionava suficientment a les dones, però calia posar-ne alguna a les llistes electorals. Elles ocupaven pocs llocs de responsabilitat i continuament es recordava que estaven allà, no per la seva vàlua, sinó perquè eren dones quota del partit en qüestió.

Consistori 1979-1983

A dalt: Carles Puig, Josep Pous, Francisco Gordillo, Jordi Armengol, Mariano Morán, Miguel Ángel Saavedra, Agustí Daura, Antonio Florido, Josep Antoni Ramírez, Francisco López, Quintín Montes, Antoni Guàrdia, Joan Sales, Josep Casajuana, Pere Espinet. A baix: Antoni Canill, Consol Torres, Àngel Navarro, Teresa Casas, Manuel Reyes, Rosario Ruiz, Jordi Labòria, Josep M. Puig, Jacint Cuyàs, Joan Soler Tramunt, Rogelio Arenal. Incorporacions durant la legislatura: Josep Aguilera, Bartolomé Barios, Antonio Castillo, Arsenio Fernández, Cayetano Jiménez, José Lizaso, Joaquim Mestre, Francisca Redondo, Josep M. Satorras, Antonio Solís. Font: Arxiu Municipal de Terrassa.

Consistori 1983-1987

D'esquerra a dreta, i de dalt a baix: Valentí Ponsa, Josep Castañé, Manuel Moreno, Francisco Sánchez Gómiz, Rodolf Camañes, Esteve Cardellach, Quintín Montes, Josep Casajuana, Miquel Ballbé, Jordi Armengol, Mercè Galí, Manuel Reyes, Rafel Callejas, Rec Fuentes, Josep M. Satorras, Consol Torres, Jordi Labòria, José Antonio Ramírez, Josep Aran, Josep Corominas, Àngel Garcia, Joan Salvador Plans, Joan Sales, Jacint Cuyàs, Joan Soler-Tramunt, Josep M. Puig, Josep Pous. Font: Arxiu Municipal de Terrassa.

Consistori 1987-1991

A dalt: Josep M. Playà, Josep Corominas, Josep Casajuana, Xavier Marçet, Josep Castañé, Joan Pallisà, Paco Morales, Antoni Prunés, Josep Ballart, Quintín Montes, Pere Navarro, Josep M. Puig, Jacint Cuyàs, Jordi Plana, Jordi Morcillo, Francisco J. Ballbé. A baix: Manuel Moreno, Rodolf Camañes, Josep Aran, Josep M. Satorras, Jordi Labòria, Consol Torres, Manuel Reyes, Mercè Galí, Raimon Escudé, Josep Massó, Josep M. Sanahuja. Incorporacions durant la legislatura: Nària Oller i Serra (va ser-hi a l'ajuntament des del 1988 fins el 1993). Font: Arxiu Municipal de Terrassa.

Consistori 1991-1995

A dalt: Xavier Marçet, Lúcio Villalón, Josep M. Satorras, Víctor Petró, Josep Ballart, Jordi Labòria, Josep Castañé, Josep Casajuana, Josep Corominas, Quintín Montes, Paco Morales, Rodolf Camañes, Ferran Turó, Alex Pons, Pere Navarro, Jordi Plana. A baix: Rafel Callejas, Josep Aran, Nària Oller, Antoni Prunés, Rosa M. Fernández, Manuel Reyes, Consol Torres, Josep Massó, Josep M. Sanahuja, Francisco J. Ballbé. Incorporacions durant la legislatura: Josep Martínez Argüello, Joan Tamayo. Font: Arxiu Municipal de Terrassa.

TERESA CASAS ROS

La Teresa va començar a treballar als tretze anys i ho va compaginar amb els estudis de magisteri, psicologia i geografia i història.

Té un llarg currículum polític i associatiu portada per la seva passió per la reflexió política. Va participar dels debats polítics de Bandera Roja amb la Magda Farrés Bulsan, però finalment milità al PSUC, com la Carme Tolosana i Cidón o la Lali Vintró Castells (militants de BR de Barcelona que passaren al PSUC). Va ser regidora del PSUC, al primer ajuntament democràtic i a la Diputació. Als dinou anys va viure les primeres mobilitzacions d'ensenyament, des de les Comissions de mestres. Participà a l'Assemblea de Catalunya. Després d'una legislatura deixarà la política per treballar als Moviments de Renovació Pedagògica, un espai més acord amb el seu tarannà, on no hi havia lluites de poder i tothom era necessari.

El seu treball com a secretària del MRP i com a presidenta de l'Associació de mestres Alexandre Galí, l'ha portat a fer política educativa amb projectes pedagògics innovadors, cercant l'interès de la ciutadania. Amb el projecte Aprentatge Servei, en van ser pioners. Una apassionada de la seva professió que sempre ha tingut clar que a partir de la millora de l'educació, es millorava el país. En aquests moments, jubilada de la tasca docent, no es planteja liderar cap projecte, però sí participar de tots.

Teresa Casas Ros, Terrassa, 1951.

A la fotografia superior veiem a la Teresa al miting de Santiago Carrillo del 24 de març de 1979 per la campanya de les eleccions municipals del 3 d'abril. La segona foto és de l'Ajuntament, 1 de març de 1980, Carrillo va fer un miting per a les eleccions al Parlament del 20 de març, les primeres autonòmiques. A la fotografia inferior en una conferència a l'Institut Torre del Palau sobre l'etapa de la Transició, desembre 2015.

Cessió de fotografies: Teresa Casas Ros

JOSEFINA SOLER CARRERA

Josefina Soler Carrera, Gurb, 1948

A les fotografies podem veure la Josefina en les diferents etapes professionals: treballant a l'empresa metal·lúrgica (AEG, al món sanitari (1976-1978) i a l'etapa en què fou regidora de l'Ajuntament de Terrassa (2007-2015).

Cessió de fotografies: Josefina Soler Carrera.

La Josefina va aprendre a cosir errades a l'escola de la Llar i als catorze anys ja treballava com a sargidora. Anys més tard començà a treballar com auxillier d'infermeria a Mútua de Terrassa. Als setanta decidí acabar els estudis de batxillerat i estudiar infermeria a l'Hospital Clínic, sense deixar de treballar. En acabar els estudis inicià una nova etapa professional a Mútua de Sabadell, a la Vall d'Hebron i al cap de Sant Llützer. Va estar 38 d'anys dedicada a la infermeria, professió que no va deixar ni en els anys que es dedicà a la política.

Considera que en política i en la vida pública, les dones continuen tenint menys oportunitats i cal posar en pràctica polítiques reals que generin les mateixes oportunitats. Durant els 60 i 70 la conciliació familiar requeria exclusivament en les dones.

Va viure intensament i participà en la lluita antifranquista clandestina, des de les manifestacions, la tirada d'octavetes o l'organització de les vagues. El primer contacte amb la política el va iniciar a la JOC (Joventut Obrera Catòlica) i a la CCP (Centre de Cultura Popular). Fou una etapa clandestina i perillosa, va ser detinguda pels grisos fet que li ocasionà la pèrdua de la feina.

Va militar al Partit Proletari i a la Lliga Comunista. Sindicalment vinculada a CATAC i CCOO. Durant la Transició va militat al PSC i va ser regidora de l'ajuntament de Terrassa durant vuit anys. Actualment participa a l'associació de veïns de ca n'Aurell i es dedica a projectes solidaris que proporcionen microcrèdits a dones africanes, les quals intenten sortir de l'extrema pobresa i misèria en les que estan sotmeses.

